

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ

Katedra kriminální policie

**Eskalace a potenciál nenávistných
projevů v kyberprostoru**

Bakalářská práce

Escalation and potential for hate speech
in cyberspace

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

plk.v.v. Mgr.Vlastimil Fidler

AUTOR PRÁCE

Lukáš SERVUS

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Mladé Boleslavi dne 18.02.2024

Lukáš SERVUS

Poděkování

Rád bych poděkoval panu plk. v.v. Mgr. Vlastimilu Fiedlerovi za odborné vedení této práce, za jeho vstřícnost a další pomoc při vypracovávání této práce.

Anotace

Tato bakalářská práce se detailně věnuje fenoménu eskalace nenávistných projevů v kyberprostoru a jejich možnému přesahu do fyzického světa. Předkládaná bakalářská práce zkoumá, jakým způsobem poskytují technologie prostor pro rozšiřování nenávistných názorů z různých zdrojů v době, kdy mobilní zařízení a sociální sítě hrají klíčovou roli v našich životech. Analyzuje různé motivace a faktory, které vedou k šíření těchto projevů, a poukazuje na to, jak mohou tyto virtuální aktivity přerůst v akce s reálnými sociálními a právními důsledky. Práce upozorňuje na vážnost situace, kdy tato virtuální jednání překročí právní hranice a mají reálné důsledky, včetně možného trestu odnětí svobody pro pachatele, čímž poukazuje na naléhavou potřebu efektivních strategií pro řešení a prevenci nenávistných projevů v digitálním věku.

Klíčová slova

kyberprostor * nenávist * pachatelé * pohnutky * oběti * eskalace * reálné prostředí * trest

Annotation

This bachelor thesis delves into the phenomenon of the escalation of hate speech in cyberspace and its potential spillover into the physical world. In an era where mobile devices and social networks play a pivotal role in our lives, the work explores how these technologies provide a platform for the spread of hate speech from various sources. It analyzes the various motivations and factors that lead to the dissemination of these expressions, highlighting how these virtual activities can escalate into actions with real social and legal consequences. The thesis underscores the seriousness of situations where virtual actions cross legal boundaries and have real consequences, including the potential for imprisonment of the perpetrators, thereby pointing to the urgent need for effective strategies for addressing and preventing hate speech in the digital age.

Keywords

cyberspace * hate * perpetrators * motives * victims * escalation * real world * punishment

Obsah

Úvod.....	6
1. Definice pojmů.....	7
1.1. Předsudek.....	8
1.2. Násilí.....	8
1.3. Kyberprostor a virtuální komunikace.....	9
1.4. Sociální sítě	12
1.5. Kyberšikana	15
1.5.1. Aktéři kyberšikany	17
1.5.2. Formy kyberšikany	18
2. Právní úprava nenávistných projevů v kyberprostoru.....	21
3. Důvody útoků.....	27
3.1. Předsudečné násilí	27
3.2. Covid 19.....	28
3.3. Válka na Ukrajině.....	31
3.4. Rasové útoky	32
3.5. Politika	34
4. Kvalitativní výzkum	37
4.1. Cíl výzkumu	37
4.2. Vývoj zkoumaných případů.....	38
4.3. Výsledek výzkumu	62
4.4. Návrhy opatření	65
Závěr	68
Seznam použité literatury	70
Seznam zkratk.....	78

Úvod

V posledních letech se kyberprostor stal klíčovým prostorem pro veřejnou komunikaci, výměnu informací a sociální interakci. Paralelně s tímto vývojem se však rozšířily i fenomény, jako jsou nenávistné projevy, kyberšikana a šíření dezinformací, které vyvolávají vážné obavy o integritu digitálního prostoru a jeho dopad na společnost. Předkládaná bakalářská práce je zaměřována na eskalaci a potenciál nenávistných projevů v kyberprostoru, přičemž klade důraz na teoretické pojmy, jako jsou předsudek, násilí, kyberprostor a virtuální komunikace, kyberšikana, sociální sítě a rozebírá právní úpravu takových jednání.

První část práce je věnována teoretickému základu, který poskytuje ucelený přehled o významu a charakteristikách kyberprostoru, jakožto novodobého prostředí pro interakci a komunikaci. Dále je práce věnována pojmu kyberšikany a zabývá se analýzou sociálních sítí v šíření nenávistných projevů. Zásadní částí je také představení právních rámců, které tato jednání v digitálním prostředí regulují.

Praktická část práce se soustředí na případové studie konkrétních osob – Patrika Tušla, Tomáše Čermáka a Jany Peterkové, kteří jsou známi svým působením v prostoru dezinformací a nenávistných projevů. Cílem této praktické části je analyzovat jejich jednání v kyberprostoru, identifikovat vzorce jejich komunikace a posoudit reálný dopad jejich činnosti na veřejné mínění a sociální soudržnost. Skrze tuto analýzu práce nastiňuje, jak mohou individuální aktéři využívat digitální prostředky k šíření dezinformací a nenávisti, a jaká opatření lze proti takovému jednání efektivně využít.

V úvodu práce je zdůrazněn význam pochopení mechanismů šíření nenávistných projevů v kyberprostoru a potřeba interdisciplinárního přístupu k řešení této problematiky. S ohledem na rostoucí vliv digitálních technologií na každodenní život je zásadní zkoumat, jak mohou tyto technologie ovlivňovat společenské normy a hodnoty a jak je možné chránit veřejný prostor před toxickými vlivy. Práce tak přispívá k hlubšímu porozumění současných výzev, které kyberprostor přináší, a poskytuje náhled na možnosti regulace a prevence v digitálním věku.

1. Definice pojmů

V době, kdy digitální technologie pronikají do všech sfér naší existence, se kyberprostor stává nejen místem neomezených možností, ale také arénou pro nové formy konfliktů, násilí, a zvláště k vytváření předsudků a z nich vyplývajícího předsudečného násilí.

Tato část bakalářská práce se zaměřuje na prozkoumání a definici základních pojmů, které jsou pro pochopení této problematiky klíčové. Mezi základní pojmy lze jednoznačně zařadit pojem násilí, které je chápáno nejen jako fyzický akt, ale také jako psychický a sociální fenomén, který může mít devastující důsledky na jedince i společnosti. Předkládaná bakalářská práce se dále věnuje také vysvětlení pojmu předsudečné násilí, které vychází z předsudků proti konkrétním skupinám lidí a může být zesíleno v kyberprostoru, kde anonymita a odosobnění mohou vést k jeho eskalaci.

Kyberprostor, nesmírně rozsáhlý a všudypřítomný, je zde prezentován jako prostředí, které umožňuje, ale zároveň i generuje násilné projevy, a to včetně těch předsudečných. Specifická forma kybernetického násilí, jakou je kyberšikana, je zkoumána s ohledem na to, jak může být motivována či zhoršována existujícími sociálními předsudky.

Sociální sítě, jako nástroje propojení a komunikace, lze v mnoha případech nazývat pomyslnou dvousečnou zbraní. Tyto platformy, ačkoli mají potenciál propojovat a podporovat pozitivní interakce, mohou také zároveň sloužit jako prostředek pro šíření toxických a škodlivých názorů nebo být zneužívány k šíření nenávisti, násilí a předsudečného násilí.

Výkladová část práce slouží jako úvod do světa, kde se stírají hranice mezi reálným a virtuálním prostředím, v němž lidé musí čelit novým formám agrese, které se rodí z anonymity, kterou virtuální prostředí bezpochyby poskytuje, bezhraničnosti digitálního věku, a nyní také z hluboce zakořeněných předsudků.

1.1. Předsudek

Jak se formují předsudky a stereotypní chování? Tento proces vnímání a interpretace informací z okolního světa usnadňuje každodenní rozhodování a umožňuje ignorovat množství detailů v každodenních činnostech (například automatické činnosti jako sezení nebo cestování do školy či na pracoviště). Lidé mají obecně tendenci automaticky kategorizovat ostatní lidi, či objekty do různých skupin, a to na základě vizuálních nebo behaviorálních charakteristik (kulaté, čtvercové, černé, bílé, muž, žena). Tyto charakteristiky pak aplikují na celou skupinu na základě omezeného počtu pozorování nebo získaných informací, což umožňuje zachovat konzistentní chování ve vztahu k lidem, předmětům nebo situacím. Stereotypy jsou tak neutrální vzorce chování, avšak mohou nabýt emocionálního náboje, který bývá často iracionální. V případech, v nichž tento emocionální náboj nabývá negativní formy, se jedná o předsudky, které nejsou výsledkem konkrétních akcí jednotlivce, ale spíše výsledkem jeho zařazení do určité skupiny. Předsudky mohou vést k urážkám nebo veřejnému ponižování bez jakéhokoli důvodu, způsobeného samotným jedincem. Často pochází z různých charakteristik, jako je etnicita, věk, pohlaví, náboženská příslušnost či sociální status a mohou být zdrojem nedorozumění a konfliktů. Porozuměním a správným hodnocením stereotypů a předsudků lze předcházet potenciálním konfliktům a podporovat vzájemné porozumění mezi různými skupinami.¹

1.2. Násilí

Pojem násilí lze definovat mnoha způsoby, například jako konkrétní typy chování, které slouží jako prostředky pro vymáhání splnění požadavků, příkazů nebo zákonů. Jsou ukládány nebo vydávány jednotlivci, zástupci skupin určitých zájmů nebo vládami jiným osobám, skupinám nebo společnostem, a to navzdory jejich svobodné vůli nebo i přes jejich odpor. Přes tyto negativní jevy může být efektivním způsobem pro dosažení konkrétních cílů, avšak v rámci tradiční evropské kultury je násilí obecně hodnoceno negativně. Násilí jako takové, je jednání, které

¹ KALIBOVÁ, Klára (ed.). *Násilí z nenávisti, rasismus a média: jak nepsat černobíle o barevném světě*. Praha: In IUSTITIA, 2011. ISBN 978-80-260-0097-6.

způsobuje lidem újmu a obvykle se objevuje v konfliktních situacích. Násilí je obvykle spojené s konflikty a válkami a může se objevovat v mnoha formách a prostředích. Jedná se o metodu, kterou armády a policie používají k ochraně státu, avšak násilí používají i nátlakové skupiny, jako jsou například odbory a hnutí. Dokonce rozrušené davy politických, rasových a jiných protestů často k dosažení svých cílů využívají destruktivních akcí, jako je ničení a rabování. Násilí užívají taktéž teroristé, kteří se pomocí bombových útoků, vražd a únosů politických představitelů snaží dosáhnout svých cílů. Odpověď násilím na násilí je předmětem filozofických debat. Historicky významní myslitelé jako Georges Sorel, G.W.F. Hegel a K. Marx viděli v násilných aktech v rámci revoluce proti společenským autoritám dokonce projev hrdinství. Sorel podporoval násilí v rámci stávek jako formu třídního boje. Totalitní režimy, jako byli bolševici, nacisté a fašisté, používali násilí jako klíčovou metodu k dosažení a udržení moci. Násilné chování se neomezuje pouze na politicky motivované akce. Je v mnoha případech dokumentováno také v rodinném prostředí, jako prostředek pro řešení konfliktů nebo ventilace frustrací, často postihující nejzranitelnější členy rodiny. Některé kultury projevují vyšší toleranci k násilí ve vztahu k určitým sociálním skupinám, což může vést k udržování rodinné soudržnosti za cenu vynucené poslušnosti. Násilí hraje velkou roli v kriminalitě, kde různé organizace využívají násilí k dosažení svých cílů. Násilí může být také důsledkem sociálních a environmentálních faktorů, jako je sociální stratifikace a rasová integrace. V dnešní moderní době se násilí přemísťuje často z reálného světa do světa kybernetického a naopak, čemuž se bude práce dále věnovat.²

1.3. Kyberprostor a virtuální komunikace

V dnešním světě se mnoho jak literárních, tak jiných autorů a odborníků zabývá řešením problémů a situací vzniklých ve virtuálním světě. Mnozí lidé se setkávají s technologiemi a on-line prostředím každý den, někdy i každou hodinu jejich života. Dnešní společnost je velmi dobře obeznámená s pojmy jako virtuální prostředí, kyberprostor a internet. Tato digitální realita se stala neoddělitelnou

² NEŠPOR, Zdeněk. SOCIOLOGICKÁ ENCYKLOPEDIÉ: *Násilí*. Online. Aktual. 21. září 2020. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/N%C3%A1sil%C3%AD> [cit. 2023-10-20].

součástí našich životů. Čím dál tím více se stírá rozdíl mezi světem on-line a off-line, a to hlavně u mladší generace, u níž již tento prostor naprosto integroval do každodenního života. Internet je v dnešní době nabízí mnohem větší dostupnost a pohodlí než v minulosti, kdy byl jeho přístup omezený. Stále se zdokonalující technologie umožňuje konstantní připojení a možnost interakce. Díky tomu je v dnešní možné mít prakticky veškeré aspekty života, od sociálních sítí přes elektronickou poštu až po finanční transakce, doslova na dosah ruky. S tímto rozšířením přístupu však přicházejí i nová rizika. Bezpečnostní hrozby, možnosti zneužití informací a kybernetické útoky jsou skutečností, se kterou se musí dnešní společnost vyrovnávat. Klíčové, v případě využití sítě internet, je nejen využití přínosů, které nabízí, ale také obezřetnost a ochrana vlastní digitální identity. Mnozí lidé využívají internetové prostředí k zahánění svých frustrací, kdy neváhají urážet jiné a být takzvaně v opozici vůči jakémukoliv jinému účastníku na sociálních sítích. Tito lidé se cítí být v bezpečí hlavně díky anonymitě, jelikož své konfrontace provádí nikoliv tváří v tvář, ale v on-line prostředí.

Ve výkladovém slovníku kybernetické bezpečnosti Národního centra kybernetické bezpečnosti České republiky a Národního bezpečnostního úřadu České republiky je již v úvodu řešena náročnost při vypracovávání přesných definic spojených s informačními a komunikačními technologiemi. Uvádí se zde, že terminologie je klíčovým prostředkem pro soudržné dorozumívání a sdílení obsahu v různých oborech. S obory se vzájemně prolínají a doplňují, což odbornému jazyku dává neomezené možnosti, a to i přes to, že nemá striktní hranice. Vytvoření definic v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT), je v dnešní době obtížný a naléhavý úkol. Problém tkví v rychlém rozvoji tohoto odvětví, což vede k terminologické explozi a opakovanému pojmenování stejných jevů, zejména v dominantním jazyce oboru, angličtině.

Potřeba kodifikovat výrazy v tomto oboru vychází z toho, že s ICT pracuje stále větší množství lidí s různými úrovněmi znalostí a dovedností, kteří potřebují jednotnou českou slovní zásobu pro efektivní komunikaci.³

³ JIRÁSEK, Petr; NOVÁK, Luděk; POŽÁR, Josef. *Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti. Třetí aktualizované vydání.* Online. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, Česká pobočka

Jako jeden z prvních, kdo se zabýval samotnou definicí kyberprostoru, jako takového, byl autor William Gibson, který definoval kyberprostor již v roce 1982 ve své povídce *Burning Chrome*, v překladu *Jak vypálit Chrome*. Jeho definice zní z části takto: „*Grafická reprezentace dat abstrahovaných z bank všech počítačů lidského systému. Nedomyšlitelná komplexnost. Linie světla seřazené v neprostoru myslí, shluky a souhvězdí dat...*“⁴

Z této definice kyberprostoru je nicméně patrné, že autor neměl přesné představy o budoucím vývoji kyberprostoru a jeho obsahu. Zároveň již v té době zdůrazňoval jeho komplexnost a složitost.

Autor Tomáš Gřivna ve své definici zase upozorňoval na to, že ač se jedná o virtuální prostor, tak tento má přímý přenos do reálného světa a část své definice uvedl takto: „*je kyberprostor, který vytváří uživatelé, informační a komunikační technologie, forma paralelního světa vědomí vytvářeného uživateli sítě – virtuálního světa, který je ovšem reálný ve svých důsledcích.*“⁵

Kyberprostor je také vymezen v § 2 písm. a) zákona o kybernetické bezpečnosti č. 181/2014 Sb., a to jako: „*digitální prostředí umožňující vznik, zpracování a výměnu informací, tvořené informačními systémy, a službami a sítěmi elektronických komunikací.*“⁶

V zásadě jde o pojem, který zahrnuje různá virtuální prostředí a oblasti, nejen sféru internetu, ale i dalších sítí a mobilních technologií. Tento digitální prostor otevírá možnosti pro nežádoucí aktivity, a to včetně kriminálního jednání mezi uživateli kyberprostoru, neboť se stal neodmyslitelnou součástí našich životů. S finanční dostupností a širším internetovým pokrytím se kyberprostor stává každodenním nástrojem pro komunikaci prostřednictvím e-mailů, sociálních sítí, chatu

AFCEA, 2015. Dostupné z: <https://www.nukib.cz/cs/kyberneticka-bezpecnost/regulace-a-kontrola/podpurne-materialy/>. [cit. 2023-10-20].

⁴ GIBSON, William. *Jak vypálit Chrome*. Přeložil Josef Rauvolf. In: Mistrovská díla SF. Plzeň: Laser, 2008. ISBN 978-80-7193-262-8.

⁵ GŘIVNA, Tomáš; SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4. aktualiz. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-74-78-614-3.

⁶ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti)*. § 2 písm. a). In: *Zákony pro lidi*. Online. 2014. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-181> [cit. 2023-10-20].

a videohovorů. To poskytuje lidstvu nové možnosti včetně vyhledávání informací, vzdělávání, zábavy a online řešení nejen občanských záležitostí pomocí eGovernmentu.

Virtuální komunikací je veškerá komunikace v kyberprostoru. Tato se vyznačuje nepřímým kontaktem mezi komunikujícími.

1.4. Sociální sítě

Online platforma, známá jako sociální síť nebo komunitní síť v kontextu virtuálního světa, představuje webovou službu, která umožňuje uživatelům po registraci vytvářet profily a využívat je pro interakci, sdílení obsahu, jako jsou informace, fotografie a videa, s ostatními zaregistrovanými uživateli.

V současnosti jsou sociální sítě často předmětem diskuzí a jsou považovány za globální fenomén. Rychlý rozvoj sociálních sítí je dále umocněn popularitou mobilních technologií a rostoucí dostupností mobilního internetu. Užívání sociálních sítí na mobilních telefonech, zejména pro komunikaci a sdílení fotografií a videí, je mezi nejoblíbenějšími aktivitami uživatelů smartphonů.

Využívání sociálních sítí však s sebou nese také rizika, která jsou často způsobena neopatrným chováním samotných uživatelů. Mnozí odborníci upozorňují, že veřejnost stále nedokáže zcela správně nakládat s možnostmi, které sociální sítě nabízejí, zejména pak v oblasti osobní bezpečnosti.

Běžným problémem je, že uživatelé dostatečně nečtou podmínky užívání sociálních sítí, což může vést k nevědomému sdílení osobních údajů, které mohou být snadno vyhledány, případně zneužity jinými uživateli nebo předány třetím stranám. Pokud uživatelův účet není dostatečně zabezpečen, pak sdílení osobních informací a fotografií samozřejmě přináší rizika.

Osobní údaje jsou v online světě velmi cenné a jsou často předmětem obchodu. V lepších případech jsou tyto údaje využívány pro marketingové účely, v horších případech mohou být zneužity k nelegálním aktivitám.

Sociální sítě jsou také využívány personálními odděleními firem k prověřování potenciálních zaměstnanců, a dokonce i pojišťovny mohou používat informace získané ze sociálních sítí k rozhodování o pojistných plněních.⁷

Největší počet účastníků sociálních sítí měl celosvětově, na počátku roku 2024, Facebook, a to přibližně 3,049 miliardy aktivních uživatelů měsíčně a v průměru 2,085 miliardy denně aktivních uživatelů. Tento počet představuje značný podíl světové populace i aktivních uživatelů internetu. V tomto kontextu lze uvést, že například 37,75% celkové světové populace a 57,53% aktivních uživatelů internetu využívá Facebook každý měsíc. Téměř všichni uživatelé (98,5%) přistupují na platformu prostřednictvím mobilního telefonu.

Takzvaná "rodina" produktů Facebooku, která zahrnuje také Instagram, WhatsApp a Messenger, má celkový počet měsíčně aktivních uživatelů na těchto platformách ve výši 3,96 miliardy, z čehož 3,14 miliardy jsou uživatelé, kteří jsou aktivní denně.

Zajímavostí je, že Facebook zažívá největší růst uživatelů v asijsko-pacifickém regionu a dalších teritoriích, kde je průměrný příjem na uživatele nižší ve srovnání s regiony, jako jsou Spojené státy a Kanada. Facebook je populární mezi různými věkovými skupinami, přičemž každá věková skupina má svůj specifický podíl na celkovém počtu uživatelů. Například uživatelé ve věkové skupině 25-34 let tvoří významnou část uživatelů. Tyto údaje ukazují obrovský dosah a vliv Facebooku v digitálním světě.^{8 9}

Jedna z posledních celosvětových statistik pak ukazuje, jak se sociální média a digitální platformy transformují, způsoby, jakými lidé komunikují, získávají informace a baví se, a jak se tyto trendy liší mezi různými věkovými skupinami.

⁷ INTERNETEM BEZPEČNĚ. *Sociální sítě*. Online. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/socialni-media/socialni-site/> [cit. 2023-11-15].

⁸ DEAN, Brian. *BACKLINKO.COM Key Facebook Statistics*. Online. Dostupné z: <https://backlinko.com/facebook-users> [cit. 2024-01-31].

⁹ SHAW, Sharline. *LEELINESOURCING.COM. Statistika Facebooku: Co potřebujete vědět v roce 2024*. Online. Dostupné z: <https://leelinesourcing.com/cs/facebook-statistics/> [cit. 2024-01-31].

V roce 2023 používalo sociální média více než 4,95 miliardy lidí, což tvoří 61,4 % světové populace, s 76 miliony nových uživatelů přibývajících v posledním čtvrtletí a ročním růstem o 7,07 %. Průměrný uživatel trávil na sociálních médiích 2 hodiny a 24 minut denně, přičemž Facebook zůstává nejpopulárnější platformou s více než 3 miliardami měsíčně aktivních uživatelů, následován je WhatsApp, Instagramem a TikTokem. Sociální média mají nejvyšší zastoupení ve východní Asii a Severní Americe, kde je využívá více než 80 % populace. Další zajímavostí je, že průměrná osoba měla v tomto roce 7,6 účtů na sociálních médiích, přičemž nejoblíbenější aktivitou bylo procházení feedů. Demograficky se mediální konzumace liší. Mladší generace, nebo-li Gen Z (lidé narození mezi roky 1997 a 2012) a mileniálové (lidé narození mezi roky 1981 a 1996) preferují digitální a sociální média. Střední generace nebo-li Gen X (lidé narození mezi roky 1965-1980) používá jak digitální, tak tradiční média, zatímco starší generace nebo-li baby boomers (lidé narození mezi roky 1946-1964) a starší se více spoléhají na tradiční média, jako televizi a noviny. Ze sociálních sítí využívají především Facebook z důvodu kontaktu s rodinou.¹⁰

V České republice existuje celá řada sociálních sítí, které mají různé zaměření a komunity uživatelů. Mezi nejpoužívanější a nejoblíbenější sociální média v Česku patří Facebook, YouTube, Instagram, LinkedIn a TikTok. YouTube je populární pro sdílení videozáznamů a obsahuje komunity, jako jsou například čeští Youtubeři. WhatsApp je hojně používán pro textové zprávy a internetové volání. Instagram, který vlastní Facebook, je populární pro sdílení fotografií a stories.

Sociální sítě jako TikTok se staly velmi populární mezi mladými lidmi, zejména díky svému zaměření na rychlý a dynamický obsah.

V Česku používalo v roce 2021 sociální sítě téměř 5 milionů lidí, což ukazují data Českého statistického úřadu.¹¹

¹⁰ PANSEIH, Gharib. PROFILETREE.COM 2023 *Global Media Consumption Statistics and Forecasts* Online. Dostupné z: <https://profiletree.com/global-media-consumption-statistics/> [cit. 2023-11-17].

¹¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Využívání informačních a komunikačních technologií*

Je důležité, aby si uživatelé byli při používání sociálních sítí vědomi potenciálních rizik a bezpečnostních aspektů. Sociální sítě mohou poskytnout platformu pro šikanu, obtěžování a další formy online agresivního chování. Kyberšikana může mít vážné psychologické následky pro oběti. Na sociálních sítích se rychle šíří falešné zprávy a dezinformace, což může vést k nedorozuměním, šíření nepravd, ovlivňování veřejného mínění a podněcování k násilí vůči různým skupinám lidí.

1.5. Kyberšikana

Kyberšikana, či obtěžování lidí prostřednictvím internetu a digitálních technologií, představuje v dnešní době velký problém. Počet lidí, kteří využívají internet a sociální sítě, roste, a to dává možnost růstu kyberšikany. Do určité míry se s pojmem kyberšikana setkalo mnoho lidí, a to může mít vážné následky na jejich psychiku. Mezi časté následky patří například snížení sebevědomí, úzkosti a deprese.

Předkládaná bakalářská práce dále pojednává o různých aspektech kyberšikany, včetně jejích druhů, jejího průběhu, následků a preventivních opatření.

Kyberšikana (z anglického cyberbulling) je specifickou podobou šikanujícího chování agresora vůči oběti, při kterém agresor svou oběť šikanuje pomocí elektronických prostředků.¹² Někteří autoři se ale v detailnějších definicích rozcházejí. Pro některé totiž kyberšikana představuje pouze útoky na fyzické bezpečí uživatelů internetu, jiní pojem kyberšikana vykládají v širším pojetí. Kyberšikana naplňuje čtyři základní znaky:

- záměr/úmysl,
- opakování,

v domácnostech a mezi osobami – 2021. Online. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872020/062004210701.pdf/eb7568c6-2bfe-4354-86a1-054335c28f70?version=1.1> [cit. 2023-11-15].

¹² JURKOVÁ, Kristýna. *Metodika k prevenci a řešení kyberšikany*. Online. Pedagogicko-psychologická poradna Brno. Brno: Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti Brno. 2010. Dostupné z: <https://www.sosbites.cz/images/stories/Dokumenty/Kyber%C5%A1ikana.pdf> [cit. 2023-11-15].

- poškození oběti,
- a nerovnováha sil.¹³

Oproti šikaně, která se odehrává tváří v tvář a může mít i fyzickou podobu, probíhá kyberšikana ve virtuální realitě a jedná se jen o psychický nátlak. Kyberšikana probíhá skrze moderní komunikační technologie – telefon, internet, sociální sítě a další. Převážně se týká dětí a mladistvých, kteří jsou nejčastějšími uživateli moderních technologií a jsou jim vystaveny od útlého věku. Velkým rizikem kyberšikany je fakt, že agresor může zůstat v anonymitě, může vystupovat pod falešnými přezdívkami či profily a oběť pak ani neví, kdo jí ubližuje. Agresor může být pocitem anonymity posílen pro použití agresivnější formy útoku. Oproti šikaně je kyberšikana nebezpečná i v tom, že k útoku může dojít téměř kdykoliv a oběť tak netuší, kdy a odkud další útok přijde.^{14,15}

Jeden z obsáhlejších výzkumů na téma kyberšikany, který se odehrával v roce 2013 a obsahoval reprezentativní vzorek více než 20 000 dětí ve věku 11-17 let, prezentuje, že téměř 51 % dětí se setkalo s některými z projevů kyberšikany. Nejčastější formou byly verbální útoky (více než 30 %) a průniky na účet (také více než 30 %).¹⁶

Základní školy se pak potýkají s řešením kyberšikany, pokud toto rizikové chování mezi svými žáky odhalí, a ve školním roce muselo kyberšikanu řešit téměř 30 % základních českých škol. Jedná se o rostoucí trend, který pravděpodobně souvisí s rostoucími zkušenostmi pedagogů v pozorování tohoto chování, a se skutečností, že téměř každý žák se pohybuje v kyberprostoru.¹⁷

¹³ PATCHIN, Justin, & HINDUJA, Sameer. Preventing Cyberbullying and Sexting One Classroom at a Time. New York: Routledge 2012. ISBN 978-14-129-9783-6.

¹⁴ KOHOUT, Roman, & KARCHŇÁK, Radek. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9.

¹⁵ KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. CZ.NIC. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. ISBN 978-80-88168-15-7.

¹⁶ KOŽÍŠEK, Martin; KOPECKÝ, Kamil. *Výzkum rizikového chování českých dětí v prostředí internetu*. Online. Praha. 2013 Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/45-nebezpeci-internetove-komunikace-4-souhrn-e-bezpeci-seznam/file> [cit. 2023-11-15].

¹⁷ ZATLOUKAL, Tomáš. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/2019*. Praha: Česká školní inspekce. 2019. ISBN 978-80-88087-23-6.

1.5.1. Aktéři kyberšikany

Základními aktéry kyberšikany, stejně jako tradiční šikany, jsou: agresor, oběť a publikum. Role agresora je oproti běžné šikaně složitěji definovaná. Jedná se totiž o různorodou skupinu lidí, přičemž nezáleží na fyzické síle ani sociálním postavení útočníka. Díky poskytované anonymitě se může do role agresora dostat téměř kdokoliv. Mezi cíle agresora nejčastěji patří snaha oběť ponížít, vystrašit, zranit a základní motivy vedoucí k šikanování, definuje Jan Šmahaj jako:

- motiv upoutání pozornosti,
- motiv zahnání nudy,
- motiv Mengeleho, kdy agresor zkoumá, co všechno je oběť schopná tolerovat,
- motiv prevence,
- anebo motiv vykonání něčeho „velkého“.

Specialitou kyberšikany je také to, že role oběti a agresora se mohou změnit, jelikož na internetu je snadné se napadat vzájemně. Nicméně jakmile je někdo v roli oběti dlouho, pravděpodobně nebude mít mentální sílu, aby z ní vystoupil.¹⁸

Kožíšek a Kopecký definují dva základní typy obětí, které platí i pro tradiční formu šikany. Jedná se o pasivní oběti a oběti, které jsou provokatéry. Prvním typem jsou oběti, kteří jsou často tichými, plachými a sociálně méně schopnými členy společnosti. Oproti tomu druhý typ představuje oběť, která je v kolektivu neoblíbená a agresori by je označili za lidi, kteří si „šikanu zaslouží“ – ačkoliv šikanu jako takovou si nezaslouží nikdo. Vzhledem ke specifickým kyberprostoru ještě lze připojit výše zmíněné agresory, kteří se dostanou do role oběti, anebo jedince, kteří se do role oběti dostanou hlavně díky tomu, jak snadné je se v prostoru internetu stát obětí.¹⁹

¹⁸ ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém: Cyberbullying as a social problem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3.

¹⁹ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7.

Kyberšikana může mít na oběť tři různorodé dopady, které se liší délkou trvání. Prvním je dopad krátkodobý, který představuje okamžitou reakci na incident a nemívá dlouhé trvání, nejčastěji se jedná o strach, hněv či sebeobviňování. Přetrvávající dopad už lze pozorovat na fyzickém a psychickém zdraví oběti, které se postupně zhoršuje. Oběť může mít horší koncentraci, časté pocity úzkosti a osamělosti, výkyvy nálad, které mohou vést ke změnám v chování jedince. Dlouhodobý dopad je definován jako stav, kdy kyberšikana oběť ovlivňuje nadále i poté, co s ní agresor skončil, a jedná se o vygradované pocity prožívané v předchozím stavu.⁶

Okolí, přihlížející kyberšikaně, tedy publikum, je mnohonásobně větší než při šikaně tváří v tvář. To je dáno zejména tím, že na internet se může připojit kdokoli a sdílet je možné cokoli, jak již bylo zmíněno. Kvůli tomu může být publikum široké a hlavně různorodé. Jakmile je něco umístěno na internet, je těžké kontrolovat, kdo všechno k tomu má přístup. Vždy totiž existuje možnost dané údaje a informace stáhnout a šířit dál.

1.5.2. Formy kyberšikany

Kyberšikana může mít různé podoby. Vždy ovšem splňuje již výše zmíněné faktory a aktéry. Mezi nejčastější projevy patří napodobování, vyloučení z kolektivu, pomlouvání, flaming, šíření citlivých informací a kyberstalking, které práce dále popisuje detailněji.²⁰

Při napodobování si agresor vytváří falešný profil, ve kterém se vydává za oběť. K tomu může využít fotografie a údaje o oběti, pomocí kterých vytváří falešnou identitu například na sociálních sítích nebo v online komunitách, s níž pak komunikuje s přáteli a oběti a tím narušuje jejich vzájemné vztahy. Agresor může případně také zjistit či prolomit heslo k již existujícím profilům oběti a prostřednictvím takto získaného přístupu k profilu pak komunikovat s jejími přáteli a okolím s cílem jí ublížit.

²⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY: *PREVENCE – Kyberšikana*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-kybersikana.aspx> [cit. 2023-09-20].

Při vyloučení a ostrakizaci se jedná o útok, při kterém je oběť cíleně vylučována z virtuální komunity/skupiny. Může se jednat o skupiny založené na stejných zájmech, profesi nebo se může jednat o skupiny spolužáků. Cílem je poškození či přerušování sociálních vazeb oběti, což může vést k silně negativnímu dopadu, jelikož člověk je tvor společenský.

Flaming je anglický pojem, který představuje vyostřenou hádku mezi dvěma či více uživateli. Výraz pochází z anglického slova „flame“ a jedná se o slangový výraz, který můžeme přeložit jako plamennou výměnu názorů. Jedná se tedy o hádku, která překročila hranice klasické výměny názorů a uživatelé přešli k používání vulgárních výrazů, výhrůžek a urážek.

Z názvu pomlouvání je jasné, že se jedná o šíření nepravdivých informací o oběti, které jsou psané a sdílené za účelem oběti ublížit, poškodit její jméno či ji vyloučit ze sociální skupiny. Jakmile se informace jednou do internetového prostoru dostane, je velmi těžké zabránit jejímu šíření, či jej zpomalit, vzhledem k tomu, v jaké míře jsou v dnešní době používány mobilní telefony.

Sdílení osobních informací je citlivá věc. V současnosti je snadné pořídit si záznam čehokoliv a často se lidé mohou dostat k informacím, které nebyly určeny jim a přesně to může být kyberšikana, jakmile agresor sdílí a šíří informace, které byly určeny jinému příjemci. Často se jedná o informace osobní, někdy i intimní. Tyto informace mohou být zachyceny i v podobě záznamů, a to ať už videa či zvuku, který oběť zesměšňuje a narušuje její soukromí.

Kyberharašení je označení pro opakované zasílání ohromného množství zpráv, které jsou pro příjemce, tedy oběť nepříjemné. V těchto situacích oběť ztrácí pocit soukromí, bezpečí a nedokáže najít cestu k ukončení komunikace s agresorem, ačkoliv se o to snaží. Zprávy mohou být pro oběť i vyhrožující, agresor totiž často stupňuje intenzitu své komunikace.¹³

¹³ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7.

S tímto často souvisí kyberstalking, který může přejít i k fyzickému ohrožení oběti. Agresor opět zasílá opakující se a velké množství zpráv, které obsahují výhrůžky. Zprávy jsou často útočné, zastrašující a hraničí s vydíráním. Takové jednání je od roku 2010 možné právně kvalifikovat jako nebezpečné pronásledování, které je zaneseno jako trestný čin podle § 354 v trestním zákoníku, tedy zákona č. 40/2009 Sb.²¹

²¹ WILLARD, Nancy. *Cyberbullying and cyberthreats: Responding to the Challenge of Online Social Aggression, Threats, and Distress*. American Psychological Association. Washington DC, 2007. ISBN 978-08-782-2537-8.

2. Právní úprava nenávistných projevů v kyberprostoru

V České republice se kyberšikana a nenávistné projevy v kyberprostoru považují za závažné problémy, avšak české trestní právo přímo termín "kyberšikana" nezná. Nicméně určité formy chování spojené s kyberšikanou a dalšími nenávistnými projevy v kyberprostoru mohou být klasifikovány jako trestné činy. V případě, že jsou spojeny s těmito jednáními, mohou být stíhány podle relevantních ustanovení trestního zákoníku. Mezi takové trestné činy lze z trestního zákoníku zahrnout: § 175 Vydírání, § 184 Pomluva, § 186 Sexuální nátlak, § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie, § 193b Navazování nedovolených kontaktů s dítětem, § 202 Svádění k pohlavnímu styku, § 312e Podpora a propagace terorismu, § 312f Vyhrožování teroristickým trestným činem, § 326 Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu, § 345 Křivé obvinění, § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 353 Nebezpečné vyhrožování, § 354 Nebezpečné pronásledování, § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod, § 357 šíření poplašné zprávy, § 364 Podněcování k trestnému činu, § 365 Schvalování trestného činu, § 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, § 403a Šíření díla k propagaci hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, § 405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia, § 407 Podněcování útočné války.²²

Jak je z výše uvedených paragrafů vidět jedná se o trestné činy z mnoha hlav trestního zákoníku, které zahrnují rozličné způsoby jednání pachatelů. Jedná se konkrétně o trestné činy z níže uvedených hlav trestního zákoníku.

²² ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi*. Online. 2009. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=nebezpečnévyhrožování> [cit. 2023-11-15].

Hlava II Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství: § 175, § 184

Hlava III Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti: § 186, § 193, § 193b

Hlava IV Trestné činy proti rodině a dětem: § 202

Hlava IX Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci: § 312e, § 312f

Hlava X Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných: § 326, § 345, § 352, § 353, § 354, § 355, § 356, § 357, § 364, § 365

Hlava XIII Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy: § 403, § 403a, § 404, § 405, § 407.²³

Právní úpravy však neovlivňují pouze české zákony, ale také mezinárodní úmluvy, které mohou přímo souviset s českou právní úpravou.

Již 21. prosince 1965 v New Yorku vznikla mezinárodní úmluva OSN, která se zaměřuje na odstranění všech forem rasové diskriminace. Státy, které se staly jejími stranami, se zavázaly bojovat proti rasové diskriminaci ve všech jejích formách a podporovat úctu k lidským právům a základním svobodám bez ohledu na rasu, pohlaví, jazyk nebo náboženství. Úmluva odsuzuje kolonialismus, apartheid, segregaci a všechny formy rasové nadřazenosti jako neospravedlnitelné a vyzývá k odstranění rasových předsudků a podpoře porozumění mezi různými rasami. Zahrnuje závazek států k revizi zákonů a politik s cílem odstranit rasovou diskriminaci a podporuje mezinárodní spolupráci v této oblasti.²⁴

²³ ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. In: *Zákony pro lidi*. Online. 2009. Dostupné z: [https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=nebezpečné vyhrožování](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=nebezpečné%20vyhrožování). [cit. 2023-11-15].

²⁴ ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ. *Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace*. Online. Dostupné z: <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/08/umluva-ras.diskriminace.pdf> [cit. 2023-11-15].

V následných obdobích pak vznikaly různé mezinárodní úpravy, o nichž, resp. O těch, které s českou právní úpravou souvisejí, práce dále pojednává.

Pro § 186 trestního zákoníku, což je Sexuální nátlak, jsou to mezinárodní úmluvy:

Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb. m. s., Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání, č. 59/2016 Sb. m. s.

Pro § 193 trestního zákoníku, což je Zneužití dítěte k výrobě pornografie a pro § 193b trestního zákoníku, což je Navazování nedovolených kontaktů s dítětem, jsou přímo navazující mezinárodní úmluvy:

Úmluva o právech dítěte, č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb. m. s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb. m. s., Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání, č. 59/2016 Sb. m. s.

Pro § 202 trestního zákoníku, což je Svádění k pohlavnímu styku, jsou přímo navazující tyto mezinárodní úmluvy:

Úmluva o právech dítěte, č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb. m. s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb. m. s.

Pro § 326 trestního zákoníku, což je Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu, jsou přímo navazující tyto mezinárodní úmluvy:

Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, č. 75/2013 Sb. m. s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb. m. s.

Pro § 352 trestního zákoníku, což je Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, dále pro § 355 trestního zákoníku, což je Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob a pro § 356 trestního zákoníku, což je Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod, jsou přímo navazující tyto mezinárodní úmluvy:

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinu apartheidu, č. 116/1976 Sb., Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů, č. 9/2015 Sb. m. s.

Pro § 403 trestního zákoníku, což je Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka, je přímo navazující tato mezinárodní úmluva:

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.

Pro § 404 trestního zákoníku, což je Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, jsou přímo navazující tyto mezinárodní úmluvy:

Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb. Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů, č. 9/2015 Sb. m. s.

Pro § 405 trestního zákoníku, což je Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia, je přímo navazující tento dodatkový protokol mezinárodní úmluvy:

Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů, č. 9/2015 Sb. m. s.

U těchto výše uvedených trestných činů, spojených s mezinárodními úmluvami, lze dle zákona provést odposlech a záznam telekomunikačního provozu dle § 88 Trestního řádu, což může vést k průlomům ve vyšetřování takovýchto trestných činů. V samostatném českém právu pak tyto odposlechy a záznamy umožňuje pouze vyšetřování zločinů s horní hranicí trestní sazby nejméně 8 let a taxativně vyjmenované trestné činy.

Seznam uvedených příslušných mezinárodních dohod, které souvisí s českým právem, není vyčerpávající, jelikož množství těchto dohod se neustále zvyšuje v důsledku toho, že oblast trestního práva čím dál tím více přitahuje mezinárodní pozornost a dohody.²⁵

V rámci primárního práva Evropské unie se tomuto věnuje Listina základních práv EU, kde je ve článku 1. rozebírána lidská důstojnost, v článku 21. zákaz diskriminace a v článku 22. a násl. pak ochrana korektních skupin. V rámci práva sekundárního je to Rámcové rozhodnutí 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva.

Jedním z dalších pravidel v rámci EU je Návrh nařízení evropského parlamentu a rady o jednotném trhu digitálních služeb (akt o digitálních službách) a o změně směrnice 2000/31/ES, který obsahuje harmonizovaná pravidla poskytování zprostředkovatelských služeb na vnitřním trhu (odpovědnost, náležitá péče pro transparentní a bezpečné on-line prostředí, mechanismy oznamování a přijímání opatření).

V USA jsou to Všeobecná deklaráce lidských práv, Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a základních svobodách, Úmluva o počítačové kriminalitě, COVID-19 Hate Crimes Act v USA.

²⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Příloha č. 1 k č. j. PPR-1148-8/ČJ-2020-990392: Trestné činy. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/priloha-1-k-cj-ppr-1148-8-cj-2020-990392-pdf> [cit. 2024-11-15].

Ze shora uvedeného je zřejmé, že české právo i ve spojitosti s mezinárodními úmluvami, i právo mezinárodní mají mnoho možností pro postih takovýchto protiprávních jednání. Pachatelé pro svá jednání mají různé důvody a některým z nich se práce věnuje v další kapitole nazvané důvody útoků.

3. Důvody útoků

V dnešní éře globalizace, v níž se setkávají a prolínají různé etnické skupiny, kultury a národy, se zvyšuje počet incidentů směřovaných proti jednotlivcům nebo skupinám, odlišujícím se od dominantní skupiny ve společnosti. Tyto incidenty, motivované rasou, vírou, genderovou identitou, sexuální orientací nebo etnickým původem, představují zločiny poháněné předsudky a sociálními stereotypy proti "těm, kteří nejsou jako my".²⁶

Autor Jiří Herczeg definoval ve svém díle *Trestné činy z nenávisti* tyto takto:

„Trestné činy z nenávisti pak můžeme definovat jako protiprávní jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu a jeho pohnutkou je apriorní nenávist pachatele vyplývající z příslušnosti oběti útoku k jiné rase, národnosti, etnické skupině, náboženství, třídě či jiné sociální skupině.“²⁷

3.1. Předsudečné násilí

Násilí motivované nenávistí je definováno jako agresivní chování vůči jedinci, založené na negativních předsudcích útočníka souvisejících s etnickou příslušností, vyznáním nebo jeho absencí, sexuální orientací, politickými názory, zdravotním stavem, příslušností k určité sociální skupině nebo subkultuře, a dalšími podobnými faktory. Toto chování je často označováno jako předsudečné násilí nebo v některých státech střední a východní Evropy jako extremistické násilí, což může být zavádějící, protože naznačuje, že takové násilí je omezeno pouze na extrémní skupiny nebo je vysoce brutální, což však neodpovídá skutečnosti. Rozličné projevy násilí z nenávisti zahrnují útoky verbální povahy, zastrašování a psychický tlak, sexuální agresi, fyzické útoky, kyberšikanu a teroristické činy.

²⁶ HERCZEG, Jiří. *Trestné činy z nenávisti*. Vydání první Praha: Marie Novotná, 2008. ISBN 978-80-7357-311-9.

²⁷ HERCZEG, Jiří. *Trestné činy z nenávisti*. Vydání první Praha: Marie Novotná, 2008, s.11. ISBN 978-80-7357-311-9.

Některé z těchto činů mohou být podle lokálních zákonů klasifikovány jako trestné. Rozhodnutí, zda je konkrétní akce považována za trestný čin, závisí na legislativě dané země. Méně vážné projevy nenávisti jsou tzv. "hate speech", které nacházejí uplatnění v médiích (včetně online), politických diskusích, na internetu nebo ve formě dezinformací. Některé druhy hate speech jsou zakázány na základě národních nebo dokonce evropských právních předpisů.

Verbální agresi lze identifikovat v osobních rozhovorech, telefonické, psané nebo online komunikaci, a to včetně textů písní, literatury, projevů na veřejných shromážděních nebo na sociálních sítích. Tyto útoky často předcházejí nebo doprovázejí fyzické agresi a mají za cíl ponížit a diskreditovat kulturu, společenství, tradice nebo jazyk oběti. Často obsahují nepravdivé nebo zavádějící informace.

Osoby postižené těmito útoky mohou pociťovat jejich dopady stejně intenzivně jako fyzické násilí, zvláště pokud útoky trvají delší dobu nebo se opakují. Jsou zvláště nebezpečné, pokud je závažnost verbálního násilí bagatelizována nebo pokud jsou tyto útoky považovány za normální součást života.²⁸

Vysokou míru debat, protichůdných názorů a rozepří mezi občany v posledních letech vyvolaly okolnosti ohledně onemocnění Covid 19, kterému patří následující podkapitola.

3.2. Covid 19

Onemocnění COVID-19, způsobené koronavirem SARS-CoV-2, bylo poprvé identifikováno v prosinci 2019 ve městě Wu-chan v provincii Chu-pej ve střední Číně. Světová zdravotnická organizace byla o případech záhadné pneumonie ve Wu-chanu informována 31. prosince 2019. V průběhu následujících týdnů a měsíců se virus rychle šířil nejen v Číně, ale i po celém světě, což vedlo k tomu, že Světová zdravotnická organizace vyhlásila pandemii COVID-19 11. března

²⁸ KALIBOVÁ, Klára; PAWLIK, Katarzyna a BIHÁRIOVÁ, Irena. *Tváří v tvář předsudečnému násilí: příručka pro sociální pracovníky a pracovníce*. Praha: In Iustitia, 2016. ISBN 978-80-88172-07-9.

2020. Pandemie COVID-19 měla hluboký dopad na celosvětové zdraví, ekonomiku a každodenní život.

V reakci na pandemii COVID-19 Česká republika, podobně jako mnoho jiných zemí, zavedla řadu opatření a omezení s cílem zpomalit šíření viru a ochránit zdraví obyvatel. Tato opatření se postupně měnila v závislosti na aktuální epidemiologické situaci. V březnu roku 2020 byl vyhlášen nouzový stav, při kterém došlo k uzavření škol, zákazu veřejných akcí, omezení cestování, zavedení povinnosti nosit roušky na veřejnosti. V dubnu roku 2020 došlo k postupnému uvolňování některých opatření, otevření některých obchodů s omezeními. V létě roku 2020 byla většina omezení uvolněna vzhledem k nízkému počtu nových případů nákazy.

Druhá vlna onemocnění přišla na podzim téhož roku 2020. V tomto období došlo k opětovnému uzavření škol, omezení shromažďování, uzavření restaurací a většiny obchodů, zákazu nočního vycházení. V listopadu roku 2020 byla opatření při zlepšení situace postupně uvolňována. Konec roku 2020 byl začátkem vakcinační kampaně.

Třetí vlna přišla počátkem roku 2021. V lednu téhož roku došlo ke zpřísnění opatření včetně opětovného uzavření škol a dalších zařízení. V březnu roku 2021 pak bylo zavedeno testování ve firmách, na úřadech a jiných pracovištích a ve školách. Dále pak byly postupně rozšiřovány skupiny oprávněných k očkování, zavedeny covid pasy pro cestování a přístup do některých zařízení.

V letech 2021 a 2022 s pokrokem v očkování a lepším porozuměním pandemie došlo k postupnému uvolňování opatření a přechodu k adaptaci na život s COVID-19 včetně používání antigenních a PCR testů, izolace pozitivně testovaných osob a karantény pro jejich kontakty. Během pandemie byla opatření často aktualizována a přizpůsobována v reakci na měnící se epidemiologickou situaci a vědecké poznatky o viru a jeho šíření.^{29 30}

²⁹ MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Informace ke Covidu-19*. Online. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/category/covid-19/>. [cit. 2024-02-03].

³⁰ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Covid 19*. Online. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/scripts/modules/fs/default.php?locale=CZ&sort=rank&site=www.vlada.cz%>

Je obecně známo, že tato dlouhotrvající opatření vedla ve společnosti k mnoha protichůdným názorům a vzhledem k tomu, že lidé byli často uzavřeni doma, tak své názory projevovali pomocí sociálních sítí, kde docházelo mezi občany k mnoha konfliktům a společenskému napětí po celém světě, České republiky nevyjímaje. Tyto konflikty se týkaly různých aspektů řízení pandemie, opatření proti šíření viru a reakcí veřejnosti. Mezi hlavní konflikty patřily různé pohledy na vhodnost a efektivitu lockdownů, nošení roušek a dodržování sociálního distancování, což vedlo k debatám a neshodám mezi občany. Někteří lidé opatření považovali za příliš restriktivní a omezující osobní svobodu, zatímco jiní je považovali za nezbytná pro ochranu veřejného zdraví.

Vývoj a distribuce vakcín proti COVID-19 vyvolaly debaty ohledně jejich bezpečnosti, účinnosti a povinného očkování. Existovala rozdělenost mezi lidmi, kteří vakcinaci podporovali jako klíčový prostředek k ukončení pandemie a těmi, kteří měli obavy z možných vedlejších účinků nebo byli proti očkování ze zásady. Někteří dokonce šířili informace o čipování lidí pomocí vakcín.

Pandemie zintenzivnila šíření dezinformací a falešných zpráv o COVID-19, což vedlo k nedorozuměním a konfliktům mezi lidmi. Šíření nepravdivých informací o původu viru, účinnosti domácích léků nebo teorií spiknutí ohledně vakcín rozdělilo veřejné mínění.

Opatření proti šíření COVID-19 měla významný dopad na ekonomiku. Uzavření podniků a ztráty pracovních míst vedlo k finančním těžkostem pro mnoho lidí. Tyto ekonomické dopady vyvolaly nespokojenost a protesty proti vládním opatřením.

Některé skupiny pořádaly veřejné demonstrace proti lockdownům, povinnému nošení roušek a očkovacím pasům.

Po zařazení onemocnění COVID-19 mezi běžná respirační onemocnění nastal v Evropě další velký problém, a to válka na Ukrajině.

3Bicv.vlada.cz%3Bvlada.gov.cz&searchtext=covid+19 [cit. 2024-02-03].

3.3. Válka na Ukrajině

Válka na Ukrajině, která začala v únoru 2022 ruskou invazí, vyvolala intenzivní diskuse a konflikty i v kyberprostoru včetně sociálních sítí, diskusních fór a komentářů pod články v České republice. Tyto konflikty odhalily široké spektrum názorů na válku od podpory Ukrajiny a odsouzení ruské agrese po pro-ruské postoje a teorie spiknutí. Válka na Ukrajině se stala živnou půdou pro šíření dezinformací a falešných zpráv. Je znám i případ, kdy ČT24 zveřejnila k reportáži o válce na Ukrajině fotografii po tornádu na Moravě, konkrétně z obce Mikulčice. Občané obce samozřejmě obec na fotografii poznali a Česká televize se prostřednictvím své mluvčí Karolíny Blinkové následně omluvila za chybu ve vysílání s odůvodněním, že fotografie se k příspěvku dostala omylem, s tím, že příspěvek o válce na Ukrajině měl být nahrazen tématem pomoci po tornádu. Toto situaci ohledně dezinformací o válce příliš nepomohlo.³¹

Boj proti dezinformacím neustále vyvolává debaty a konflikty mezi občany, kteří se snaží rozlišovat pravdivé informace od falešných.

Veřejné a online projevy podpory Ukrajiny, jako jsou sbírky, demonstrace solidarity a odsouzení invaze, mohou také vyvolávat neshody mezi těmi, kdo podporu zpochybňují nebo mají odlišný pohled na konflikt.

Reakce české vlády na válku, včetně sankcí vůči Rusku, pomoci Ukrajině a přijímání ukrajinských uprchlíků, vyvolává diskuse o vhodnosti a dopadech těchto opatření. Někdy diskuse o válce na Ukrajině mohou přerůst v širší debaty o národní identitě, migraci a xenofobii, což může vést k napjaté atmosféře a konfliktům mezi různými skupinami občanů.

V kontextu války na Ukrajině došlo k významnému nárůstu nenávistných projevů v kyberprostoru, které se týkají jak podpory, tak odsouzení konfliktu. Digitální fronta války se stala důležitým bojištěm, kde se hackerské skupiny postavily na stranu Ukrajiny i Ruska. Například hackerské hnutí Anonymous projevilo

³¹ DOSTÁL, Jakub. DENIK.CZ. *K Ukrajině dali fotku z Mikulčic po tornádu. Chybu České televize lidé kritizují*. Online. Dostupné z: <https://www.denik.cz/regiony/k-ukrajine-dali-fotku-z-mikulcic-po-tornadu-chybu-ceske-televize-lide-kritizuji.html> [cit. 2024-02-05].

podporu Ukrajiny hned druhý den po útoku, zatímco na stranu Ruska se postavily hackerské skupiny jako KILLNET nebo Conti ransomware. Tyto skupiny vyvíjejí kyberútoky, které mohou mít významný dopad na státní instituce a způsobit chaos v digitálním prostředí.³²

Kromě toho se v České republice zaznamenal nárůst nenávistných projevů směřovaných proti Rusům, což vyvolává obavy z rozlišování na základě národnosti. Tento jev je odsouzen jak ombudsmanem, tak právníky a policií. V Česku bylo v této souvislosti zahájeno několik trestních řízení za nenávistné komentáře na sociálních sítích, které se týkají jak popírání genocidy, tak schvalování ruské agrese či jiných projevů nenávisti vůči Ukrajincům, Rusům, nebo v menším měřítku Bělorusům.^{33 34}

Tyto informace poukazují na to, jak vážně jsou nenávistné projevy v kyberprostoru brány a jak významně mohou ovlivnit jak digitální, tak reálné prostředí v kontextu mezinárodního konfliktu. Vlády a organizace po celém světě se snaží bojovat proti šíření nenávisti a dezinformací, které mohou eskalovat napětí nebo vést k násilí. Jsou však témata a problémy, které nejsou úzce spjaty s konkrétní krátkodobější situací a jednou s těchto věcí jsou rasové konflikty.

3.4. Rasové útoky

Rasové útoky v kyberprostoru představují specifickou formu digitálního násilí a diskriminace, která se zaměřuje na jedince nebo skupiny na základě jejich rasy, etnicity nebo národního původu. Tento typ násilí má mnoho podob a může mít hluboký dopad na oběti.

³² GRUNTOVÁ, Kateřina. IROZHLAS.CZ. *Digitální fronta války: hackeři si vybrali stranu a zločiny dokumentuje každý, kdo má smartphone*. Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/valka-na-ukrajine-kyberprostor-kyberutok-hacker-socialni-site_2301220700_gut [cit. 2024-02-05].

³³ BURDOVÁ, Karolína. IROZHLAS.CZ. *Nenávistné projevy namířené proti Rusům jsou častější. Většinu případů ale oběti nenahlásí, bojí se*. Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rusko-ukrajina-cesko-diskriminace_2203171406_ind [cit. 2024-02-05].

³⁴ SKALICKÝ, Matěj. IROZHLAS.CZ. *Není to už trestné? Nenávistné komentáře na internetu řeší policejní analytici, objasňuje reportérka*. Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-alena-hessova-nenavistne-komentare-internet-policie_2203300600_cen [cit. 2024-02-05].

Touto problematikou se po celém světě zabývá mnohou autorů. V České republice se tímto tématem zabývá například publikace "Žít nenáviděn" od Boba Kuříka, Jana Charváta a Marie Heřmanové. Tato publikace představuje důležitý pohled na každodenní zážitky lidí v České republice a dalších evropských zemích, kteří čelí rasismu a nenávisným projevům. Výzkum ukazuje, že diskriminace a rasová nenávisť nejsou omezeny jen na určité skupiny lidí, ale dotýkají se širokého spektra obyvatelstva v jejich běžném životě. Autoři se snaží překlenout mezeru mezi suchými statistikami a skutečným dopadem těchto projevů na jednotlivce tím, že představují jejich osobní příběhy a zkušenosti.

Cílem autorů bylo přetvořit nasbírané informace z prostých číselných hodnot do narativní formy, aby se čtenáři mohli lépe vcítit do každodenních zkušeností osob čelících rasismu a projevům nenávisť. V této publikaci se autorům podařilo tuto vizi realizovat prostřednictvím sedmnácti vyprávějících příkladů, které detailně ilustrují osobní perspektivy obětí. Tyto příběhy poskytují hlubší pochopení situací, které jsou často opomíjeny v běžných statistikách a výzkumech zaměřujících se primárně na pachatele. Oběti těchto skutků si závadové jednání nechávají tzv. pro sebe, nikam jej nehlásí a s následky se vyrovnávají sami.³⁵

Již v úvodu této brožury je uvedeno, že v roce 2019, podle zprávy Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva při OSN, bylo v EU zaznamenáno 7278 případů zločinů z nenávisť, z nichž 3026 bylo spojeno s rasismem a xenofobií. Většina těchto incidentů nebyla široce mediálně zpracována a mnoho z nich nebylo ani oficiálně nahlášeno, což naznačuje, že reálný počet je pravděpodobně vyšší. Evropská komise poznamenává rostoucí trend těchto zločinů, které podkopávají společenskou soudržnost a demokracii tím, že vyvolávají strach a nedůvěru mezi občany.

Různé faktory přispívají k vzestupu nenávisných projevů a trestných činů motivovaných nenávisť, které se liší podle regionálních a národních kontextů. Migrační krize v roce 2015 zvýšila polarizaci v Evropě, což někteří výzkumníci

³⁵ BAUDYŠOVÁ, Jana. ROMEA.CZ. *Žít nenáviděn: Publikace přibližuje každodenní život s rasismem a projevy nenávisť v pěti evropských zemích včetně Česka*. Online. Dostupné z: <https://romea.cz/cz/domaci/zit-nenaviden-publikace-priblizuje-kazdodenni-zivot-s-rasismem-a-projevy-nenavisti-v-peti-evropskych-zemich-vcetne-ceska> [cit. 2024-02-05].

považují za pouhý katalyzátor již existujících protidemokratických tendencí. V Maďarsku toto období umožnilo premiérovi Orbánovi upevnit svou pozici.

V České republice dochází k šíření rasistických a diskriminačních materiálů prostřednictvím webových stránek spojených s ruskými internetovými trolly, zejména v období konfliktu na Ukrajině. Rychlý rozvoj digitálních komunikací zásadně proměnil mediální prostředí, přičemž sociální sítě jako Facebook umožnily širšímu spektru hlasů účastnit se veřejné debaty. Avšak tímto se také otevřel prostor pro nekontrolované šíření nenávistných projevů, před kterými legislativa stále zaostává.³⁶

Další z témat, ohledně kterých se lidé často neshodnou jsou politické názory.

3.5. Politika

Poslední změna vlády v České republice se odehrála po parlamentních volbách v říjnu 2021. Vznikla nová vláda složená z pěti politických stran: koalice SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09) a koalice Pirátů se Starosty (Piráti, STAN). Tato vláda, vedená premiérem Petrem Fialou z ODS, nahradila předchozí vládu Andreje Babiše z hnutí ANO. Každá změna samozřejmě má své příznivce i odpůrce, stejně tak i současná vláda.

Vláda zavedla některá nová ekonomická opatření, která se nelíbila jak některým běžným občanům, tak různým skupinám podobně smýšlejících občanů jako je třeba OBČAN V ODPORU, kdy toto i jiná hnutí se rádi prezentují v kyberprostoru. Odpor občanů České republiky dle vyjádření této skupiny vyvolala především politika současné vlády, která je vnímána jako škodlivá pro ekonomiku a suverenitu země. Mezi hlavní kritizované aspekty patří nedostatečná reakce na vysokou inflaci, špatné řízení ekonomiky, problémy se zajištěním levných a kvalitních potravin, obvinění z propojení s organizovaným zločinem, nevhodná nařízení EU, jako je Green Deal a migrace, podpora vojenského konfliktu na Ukrajině, a obecně považování vlády za neúspěšnou ve všech

³⁶ KUŘÍK, Bob; CHARVÁT, Jan; HEŘMANOVÁ, Marie. SDD-GAME.EU. *Žít nenáviděn: intervence, zvládání a odpovědi na každodenní formy rasismu*. Online. Univerzita Karlova. Praha. Dostupné z: https://sdd-game.eu/wp-content/uploads/2021/12/SDD_Compedium_CZ.pdf [cit. 2024-02-06].

resortech. Tyto názory jsou vyjádřeny na webových stránkách a v prohlášeních hnutí OBČAN V ODPORU. Toto hnutí se na svých stránkách odkazuje na spolupráci s dalšími podobnými hnutími, a to konkrétně POSEL SVOBODY, NÁRODNÍ VLASTENECKÁ JEDNOTA, SLOVAN – NÁRODNÝ SNEM JEDNOTY, OBČANSKÝ ŘETĚZ SVOBODY, OBČAN PETR BÍLÝ, ZACHRAŇME NÁŠ STÁT, NÁRODNÍ MLÁDEŽ, Hnutí PES, ZA NÁROD ZA SVOBODU, VOLNÝ BLOG, kdy odkazy na stránky hnutí OBČANSKÝ ŘETĚZ SVOBODY, OBČAN PETR BÍLÝ jsou v současnou chvíli blokována.³⁷

Blokaci stránek se závadovým obsahem mohou v České republice provádět státní instituce, správci domén nebo mobilní operátoři. Jak se již v minulosti ukázalo, tak správci domén a mobilní operátoři takto činí na základě spolupráce s vládou a tajnými službami.³⁸

Tyto blokace byly diskutovány ve veřejném prostoru a vyvolaly rozporuplné ohlasy. Blokování dezinformačních webů v Česku realizovali poskytovatelé internetu a správce domény CZ.NIC, ačkoliv chyběl příslušný zákon. Blokace byla reakcí na ruský útok na Ukrajinu, ale kritizována je pro nedostatek legislativy a nejasná kritéria výběru blokových stránek. Neziskové organizace a právníci upozorňují na potřebu jasně definovaných pravidel pro taková rozhodnutí. Ministerstvo vnitra a další státní orgány zvažují možnosti regulace, ale zatím není jasné, jak a kdy bude situace legislativně vyřešena.³⁹

Prozatím je oporou v zákoně č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod konkrétně oddíl druhý, článek 17 odstavec 4, kde je uvedeno: „*Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.*“⁴⁰

³⁷ KUBÍČEK, Rostislav; TRČOVÁ, Radana. OBČAN V ODPORU.CZ. *Prohlášení hnutí OBČAN V ODPORU.cz*. Online. Dostupné z: <https://www.obcanvodporu.cz/> [cit. 2024-02-07].

³⁸ RŮŽIČKA, Adam. ECHO24.CZ. *Zákon proti dezinformacím. Nebude-li vláda schopna vysvětlit problematiku části, měla by jej zahodit*. Online. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HyeHJ/zpravy-uhel-pohledu-adam-ruzicka-zakon-o-dezinformacich> [cit. 2024-02-07].

³⁹ CIBULKA, Jan. IROZHLAS.CZ. *Blokace dezinformačních webů pokračuje, zákon stále chybí. Provozovatelé hrozí žalobou*. Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/zaloba-dezinformace-weby-blokace_2204280620_cib [cit. 2024-02-08].

⁴⁰ ČESKÁ REPUBLIKA. Z.č.2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod* In: *Zákony pro lidi*.

Profily na sociálních sítích občanů, kteří sdílejí závadový a dezinformační obsah, jsou také blokovány, a to přímo provozovateli těchto sítí. Dezinformátoři si pak vytvářejí profily stále nové, aby mohli šíření svých dezinformací provádět dál. Těmto dezinformátorům se práce věnuje v následující praktické části.

4. Kvalitativní výzkum

První část této práce byla věnována teoretickým výkladům dané problematiky, popisům základních pojmů v oblasti daného tématu Eskalace a potenciál nenávistných projevů v kyberprostoru. Dále pak možným důvodům nenávistných projevů a právním postihům za taková jednání. Druhá část této bakalářské práce se věnuje kvalitativnímu výzkumu. Jsou představeny zkoumané případy a stanoveny cíle výzkumu. Případy jsou podrobně rozebrány, analyzovány a na závěr jsou shrnuty hlavní poznatky, případná doporučení a bylo vyhodnoceno, zda bylo dosaženo stanovených cílů.

Tato část se věnuje případům osob dezinformátorů Patrik Tuší, Tomáš Čermák a Jana Peterková. Jejich projevům v kyberprostoru a dalším projevům v reálném prostředí včetně protiprávní činnosti s tím spojené. Jedná se o trojici osob, která byla s případy dezinformací a jejich další protiprávní činností, ohledně tohoto tématu, nejvíce sledována v mediálním prostoru.

4.1. Cíl výzkumu

Cílem provedení výzkumu bylo vyhodnocení všech dostupných případů protiprávních jednání u předmětných osob zjištěných z etablovaných médií s použitím kazuistiky, analýzy a syntézy. Konkrétně v následujících ohledech:

Charakterizovat kontext a zázemí dezinformátorů: Popis historického a sociálního kontextu, v němž dezinformátoři působí, s důrazem na jejich osobní historii.

Identifikovat klíčové motivy a faktory: Zkoumat osobní, sociální a možné ekonomické motivy, které vedou dezinformátory k šíření nenávistných projevů.

Analyzovat obsah a formu nenávistných projevů: Podrobně zkoumat typy dezinformací, které tyto osoby šíří, včetně tematiky, cílových skupin a používaných mediálních kanálů.

Posoudit dopad na veřejné mínění a společnost: Hodnotit, jaký vliv mají nenávistné projevy a dezinformace šířené těmito osobami na veřejné mínění, polarizaci společnosti a posílení předsudků a nenávistných postojů.

Vyhodnotit reakce společnosti a institucí: Prozkoumat, jak společnost, mediální prostředí a regulační orgány reagují na šíření dezinformací a nenávistných projevů vybranými dezinformátory.

Navrhnout možná řešení a opatření: Na základě zjištění navrhnout strategie a opatření, které by mohly přispět k omezení šíření nenávistných projevů, dezinformací a posílit mediální gramotnost veřejnosti.

4.2. Vývoj zkoumaných případů

Aktivní činnost osob Tušl, Čermák a Peterková a jejich následná medializace počala v období onemocnění COVID-19 a v souvislosti s opatřeními s ním spojenými.

V lednu roku 2022 se začala řešit kauza, kdy se agresivní odpůrci očkování, známí jako antivaxeři, zaměřili na významné osobnosti v české vědě a zdravotnictví, včetně prezidenta České lékařské komory Milana Kubka, Václava Hořejšího, bývalého ředitele Ústavu molekulární genetiky Akademie věd, a biologa Jaroslava Flegra, a to jak online, tak v reálném životě. Tato skupina dokumentovala své činy proti nim, zaměstnancům i návštěvníkům očkovačích center a nahrávky pak sdílela na internetu. Tato činnost nebyla motivována čistě přesvědčením, skupina čelila finančním těžkostem a vybízela své příznivce k finančním příspěvkům.

Jaroslav Flegr poznamenal, že skupina ho navštívila asi třikrát s cílem získat co nejvíce materiálu pro své online platformy. Václav Hořejší přidal, že když na skupinu byla jednou volána policie díky zásahu souseda, tak toto opatření situaci dočasně zlepšilo. Přesto se antivaxery nepodařilo odradit trvale, a po neúspěchu se jednoduše přesunuli na další cíle.

Patrik Tušl se v rámci skupiny aktivně věnoval odporu proti očkování a tímto se také „proslavil“. Tento v té době devětadvacetiletý muž, který pobíral invalidní

důchod, se v té době vypořádával s patnácti exekucemi. Jeho zdrojem příjmů se staly útoky na očkovací místa a obtěžování zdravotnického personálu. Na internetu totiž vyzýval své příznivce, aby mu finančně přispívali na účet, který na sociálních sítích sdílel.

Investigativní reportér Lukáš Valášek upozornil, že po publikaci článku o Tušlově bankovním účtu, byl účet bankou zablokován, což naznačuje, že účet pravděpodobně nepatřil Tušlovi. V opačném případě by účet byl exekutorem zabaven. Valášek se poté stal terčem pronásledování antivaxerů.

Další členové této skupiny, podobně jako Tušl, vyzývali k finančním příspěvkům od svých fanoušků. Roman Máca, analytik z Institutu pro politiku a společnost, poukázal na Pavla Zítka, který v minulosti vylákal peníze od veřejnosti na falešné kryptoměnové investice, a který rovněž čelil v té době exekucím ve výši milionů korun, což ukazuje na vzorec chování v rámci této skupiny.

Miroslav Mareš, expert na extremismus z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, se již v této době domníval, že ne všichni členové antivaxerské skupiny jsou motivováni pouze finančně. Podle něj hledali někteří z nich způsob, jak se vypořádat s vlastní frustrací, cítili se být důležití a měli pocit, že mohou něco změnit.

Barbora Vegrachtová, odbornice na extremismus z Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT, zase upozorňovala na riziko, že jejich chování může inspirovat další jedince či skupiny k překročení sociálně akceptovatelných hranic s potenciálním rizikem.

Jaroslav Flegr, který se stal obětí fyzického útoku, vyprávěl o zkušenosti, kdy ho útočník o hlavu vyšší srazil k zemi a útok by pokračoval, nebýt přítomnosti dalších lidí. Policie se v té době věnovala řadě případů týkajících se vyhrožování a šíření poplašných zpráv, přičemž šlo o desítky případů.⁴¹

⁴¹ ČESKÁ TELEVIZE. *Skupina pronásleduje a uráží známé vědce a lékaře. Její členové čelí exekucím, od fanoušků žádají peníze.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/skupina-pronasleduje-a-urazi-zname-vedce-a->

Na přelomu ledna a února roku 2022 následně policie k tomuto skutku obvinila z výtržnictví Tomáše Čermáka a Zdeňka Masáře. Patrikovi Tušlovi bylo rozšířeno obvinění z nebezpečného pronásledování i na výtržnictví.

Současně s těmito informacemi zveřejnila policie informace o stíhání v té době pětáctyřicetileté ženy za šíření poplašné zprávy. Jelikož se takového jednání dopustila v době nouzového stavu, hrozil jí za to trest odnětí svobody v délce až osmi let. Toto jednání se mělo týkat rozšiřování informací o tom, že v jednom z domovů důchodců po očkování proti onemocnění COVID-19, zemřelo několik důchodců. Dále toho, že naši zemi obsadí vojáci NATO, aby vyhladili všechny Čechy s tím, že budou zřízeny koncentrační tábory, kam se budou zavírat osoby, které se nepodvolí očkování proti onemocnění COVID-19. Jana Peterková následně potvrdila, že touto stíhanou ženou je právě ona. Na Peterkovou bylo v tu dobu taktéž uvaleno několik exekucí a taktéž požadovala od svých sledujících na internetu finanční podporu. Již ve svých předchozích prohlášeních na sociální síti Facebook Peterková uvedla, že se jedná o omezení svobody slova a útok na její prezidentskou kandidaturu. Městský soud v Praze udělil Peterkové pokutu ve výši 250 tisíc korun za šíření nepravdivých informací o úmrtích důchodců, dále jí nařídil veřejně se omluvit předmětnému domovu důchodců a smazat videa, která se týkala šíření těchto nepravdivých zpráv z internetu.

Peterková tvrdila na svém Facebookovém profilu, že dle výpovědi jedné z pracovnic domova v Měšicích u Prahy, došlo v období přelomu let 2020 a 2021 k úmrtím několika seniorů a závažnému zhoršení zdravotního stavu dalších, a to v důsledku očkování. Dle jejího vyjádření měli pracovníci domova falšovat úmrtní listy. Ve skutečnosti však v této době seniorům v zařízení nebyla vakcína proti COVID-19 ještě vůbec dostupná. Peterková oznámila, že se proti verdiktu soudu hodlá odvolat.^{42 43}

lekare-jeji-clenove-celi-exekucim-od-fanousku-zadaji-peni-25416 [cit. 2024-02-09].

⁴² ČESKÁ TELEVIZE. *Muži údajně hrubě uráželi šéfa lékařské komory Kubka, policie je obvinila z výtržnictví*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/muzi-udajne-hrube-urazeli-sefa-lekarske-komory-kubka-policie-je-obvinila-z-vytrznictvi-23612> [cit. 2024-02-09].

⁴³ ČESKÁ TELEVIZE. *Policie obvinila muže z pronásledování lékaře, žena čelí obvinění z šíření poplašné zprávy o úmrtí po očkování*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-obvinila-muze-z-pronasledovani-lekare->

Následně v reakci na dotaz České televize Peterková uvedla, že již podala návrh na zrušení nepravomocného rozsudku z důvodu zmeškání. Tento typ rozsudku soud vynáší, pokud se obžalovaný neobjeví na soudním jednání bez řádného důvodu, a to i přestože byl řádně předvolán.

Mluvčí pražského městského soudu, Adam Wenig, potvrdil podání návrhu na zrušení rozsudku a bylo na Městském soudu v Praze, aby posoudil, zda byla Peterková z oprávněných důvodů nepřítomna u soudu.

Peterková naznačovala, že v případě, že původní rozsudek zůstane v platnosti, plánuje se odvolat. Peterková byla obviněna nejen z šíření dezinformací o očkování seniorů, ale také ze lživých tvrzení v jiných svých videích. Patřila do skupiny osob, které propagují dezinformace o COVIDU-19 a očkování proti němu a dopouštěla se útoků na zdravotnický personál.⁴⁴

Zrušení rozsudku pro zmeškání následně však Městský soud v Praze zamítl. Peterková se odvolala proti předmětnému rozsudku o šíření poplašné zprávy.⁴⁵

V této době začaly v mediálním prostoru rezonovat zprávy o výdělcích takovýchto dezinformátorů, kteří požadovali od svých sledujících finanční podporu. Zprávy na internetu upozorňovaly, že někteří autoři na internetu využívají dezinformace jako zdroj příjmů, apelují na své sledující na sociálních sítích a ve videích, aby jim posílali finanční příspěvky, což jim může přinést až stovky tisíc korun měsíčně. Stát tyto jedince často obviňoval z rozšiřování ruské propagandy. Banky, u kterých měli dezinformátoři své účty, se ke správě těchto účtů stavěly různě. Některé banky odmítaly cenzurovat obsah z důvodu svobody projevu, zatímco jiné konstatovaly, že podpora dezinformací by byla v rozporu s jejich etickými

zena-celi-obvineni-z-sireni-poplasne-zpravy-o-umrti-po-24453 [cit. 2024-02-10].

⁴⁴ ČESKÁ TELEVIZE. *Peterková se brání trestu za šíření dezinformací o seniorech umírajících po očkování*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/peterkova-se-brani-proti-trestu-za-sireni-dezinformaci-o-seniorech-umirajicich-po-ockovani-23495> [cit. 2024-02-10].

⁴⁵ ČESKÁ TELEVIZE. *Peterková neuspěla s návrhem na zrušení rozsudku. Případ šíření dezinformací o úmrtích seniorů po očkování jde k odvolacímu soudu*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/peterkova-neuspela-s-navrhem-na-zruseni-rozsudku-pripad-sireni-dezinformaci-o-umrtich-senioru-po-ock-22411> [cit. 2024-02-10].

zásadami. V důsledku toho si dezinformátoři často zakládali občanská sdružení pro příjem peněz.

Roman Máca, expert na dezinformace z Institutu pro politiku a společnost, poukazoval na to, že mnoho z těchto osob se prezentovalo jako obránci národa nebo vlastenci, ve skutečnosti však šířili dezinformace a často podporovali ruskou propagandu. Uváděl, že tyto osoby mohou mít politické ambice, které nejsou schopni realizovat.

Hoaxy týkající se války na Ukrajině byly nejnovějším příkladem obsahu šířeného těmito jedinci, kteří již dříve rozšiřovali nepravdivé informace o covidu-19. Dezinformace se pro ně staly způsobem, jak vydělávat peníze, přičemž o finanční příspěvky žádali například ve svých videích nebo na svých sociálních sítích.

Roman Máca upozorňoval, že finanční podporu dezinformátorům obvykle poskytují senioři, lidé s invalidním důchodem a další, kteří se nacházejí ve finančně náročných situacích. Tyto skupiny byly oslovovány s tvrzeními, že za jejich nepříznivou situaci mohou migranti, ilumináti, Bill Gates a další spiklenecké organizace.

Stále bylo otázkou, jak může stát chránit ty nejzranitelnější před manipulací dezinformátorů, kteří je lákají k finančnímu přispívání.⁴⁶

Tuší společně s Tomášem Čermákem dále pokračovali ve svých dezinformátorských aktivitách, kdy pražský obvodní soud rozhodl v létě roku 2022 o jejich vzetí do vazby na základě obvinění z urážky národa a rasové nenávisti, což oznámil jejich právní zástupce Norbert Naxera. Toto rozhodnutí přišlo po zveřejnění videa, kde oba vyzývali k akci proti ukrajinským demonstrantům v Praze. Norbert Naxera kritizoval, že případ, ačkoli se video točilo v Kladně, řeší

⁴⁶ ČESKÁ TELEVIZE. *168 hodin: Dezinformátorům chodí na účty i stovky tisíc korun měsíčně. Přístup bank je různý.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/168-hodin-dezinformatorum-chodi-na-ucty-i-stovky-tisic-korun-mesicne-pristup-bank-je-ruzny-20136> [cit. 2024-02-10].

pražské instituce a uvedl, že oba obvinění se proti rozhodnutí odvolali k Městskému soudu v Praze.

Naxera také poukázal na obsah videa, ve kterém Tušl a Čermák kritizují ukrajinské uprchlíky za to, že přijíždějí do České republiky s luxusními auty a drahými telefony a obviňují je z neoprávněného čerpání sociálních dávek. Navíc video obsahovalo vulgární výrazy směrem k Ukrajincům. Naxera zdůraznil, že soudní rozhodnutí bylo motivováno obavami z možného pokračování v trestné činnosti, přestože obžalovaní slíbili, že se již podobně vyjadřovat nebudou. Toto bylo tedy další obvinění pro Tušla mimo toho, že pronásledoval Milana Kubka, prezidenta České lékařské komory, v souvislosti s COVID-19 pandemií. Čermák dále čelil obvinění za to, že vyzýval k útoku na poslance, což je považováno za podporu a šíření terorismu. Oba byli aktivní v opozičních akcích, včetně pořádání protestů proti vládě premiéra Petra Fialy z ODS a účasti na akcích podporujících Rusko po jeho vojenském zásahu proti Ukrajině. Oba muži podali následně stížnost proti vzetí do vazby, kdy stížnost byla zamítnuta a trestní stíhání bylo vedeno vazebně.⁴⁷

Ohledně nahrávky zveřejněné na sociálních sítích, která obsahovala nenávistné projevy vůči Ukrajincům, byli oba následně odsouzeni Kladenským soudem k nepodmíněným trestům odnětí svobody. Tomáš Čermák dostal šestiměsíční trest a Patrik Tušl desetiměsíční. Před soudem Tušl uvedl, že jeho negativní postoj nebyl zaměřen proti Ukrajincům jako takovým, ale kritizoval chování některých ukrajinských nacionalistů. Omluvil se za použití vulgárních výrazů a prohlásil se za nevinného. Čermák připustil, že se nevhodně vyjádřil a omluvil se za svou chybu, na základě čehož mu státní zástupce, uznávaje jeho schopnost sebereflexe, navrhl mírnější trest. Soudce mu tento nižší trest udělil, zatímco Tušlovi byl uložen trest přísnější, což bylo zdůvodněno jeho předchozími delikty. Rozsudek nebyl konečný.

Ondřej Hula, státní zástupce, se k výši uložených trestů nevyjádřil, ale označil odůvodnění rozsudku za důkladné a přesné. Soudce Sochovský ve svém

⁴⁷ ČESKÁ TELEVIZE. 168 hodin: Pražský soud poslal do vazby dva muže spojované s dezinformační scénou. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/prazsky-soud-poslal-do-vazby-dva-muze-spojovane-s-dezinformacni-scenou-17289> [cit. 2024-02-11].

vysvětlení rozsudku zdůraznil, že svoboda slova má své meze, které jsou stanoveny v Listině základních práv a svobod, a poukázal na to, že právě tyto limity definují trestné činy, z nichž byli muži obviněni. Obhajoba se snažila své argumenty opřít o právo na svobodu projevu, avšak soudce zdůraznil, že tato svoboda není absolutní a setkává se s omezeními. Soudce Vít Sochovský uvedl, že se oba muži dopustili podněcování k nenávisti a hanobení národa svými výroky v široce sdíleném videu. Státní zástupce Ondřej Hula označil jejich činy za velmi závažné a společensky nebezpečné.

Během hlavního líčení, kterého se zúčastnila média a veřejnost, oba muži vysvětlili své činy. Čermák uvedl, že jeho cílem bylo získat vysokou sledovanost a přiznal, že přijal finanční dary. Tušl u soudu uvedl, že na účet jeho dcery přišlo několik tisíc korun od dárců, které získal díky zveřejnění čísla účtu na svých sociálních sítích. Oběma již byly v minulosti uloženy podmíněné tresty za jiné trestné činy.

Video obsahovalo vulgární a urážlivé komentáře na adresu Ukrajinců, kde je nazývali urážlivými slovy a vyzývali je, aby se vrátili do Kyjeva, či tvrdili, že jejich přítomnost v ČR představuje okupaci. Oba muži se proti rozsudku odvolali.^{48 49}

Dezinformace ve veřejném prostoru byla v této době okolo konce roku 2022 často řešená otázka. Na dvoudenní konferenci v Praze, která se konala v kontextu českého předsednictví Evropské unii, se diskutovalo o zkušenostech získaných během pandemie, včetně otázek kolem očkování a dezinformací. Ministr zdravotnictví Vlastimil Válek a publicista Bohumil Kartous zdůraznili, že klíčovým problémem je eroze důvěry ve veřejné authority a vědeckou komunitu. Válek ve svém vystoupení uvedl, že dezinformační kampaně ohledně očkování proti covidu představují útok na základní hodnoty demokracie a vědecké poznání.

⁴⁸ ČESKÁ TELEVIZE. *Za nenávistné výroky o Ukrajincích uložil soud Tušlovi a Čermákovi nepravomocně vězení šest a deset měsíců.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-ulozil-soud-tuslovi-a-cermakovi-nepravomocne-vezeni-sest-a-deset-14216> [cit. 2024-02-11].

⁴⁹ ČESKÁ TELEVIZE. *Tušl s Čermákem se odvolali proti trestům za nenávistné výroky o Ukrajincích.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/tusl-s-cermakem-se-odvolali-proti-trestum-za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-13668> [cit. 2024-02-12].

Válek zdůraznil, že obnovení důvěry ve vědeckou medicínu je dlouhodobý proces, a vyzval k začlenění mediálních expertů do strategie osvěty, aby pomohli obnovit důvěru veřejnosti v očkování a demokratický systém. Podle něj byla vakcinace jedním z klíčových úspěchů moderní medicíny, ale její přijetí bylo komplikováno šířením dezinformací.

Konference zdůraznila, že boj proti dezinformacím a podpora vakcinace jsou zásadní pro ochranu veřejného zdraví a udržení důvěry v demokratické instituce.

Bohumil Kartous, publicista a mluvčí organizace Čeští elfové, což je název internetové skupiny, jejíž hlavním cílem je boj s dezinformacemi a ruskou propagandou v českém kyberprostoru, se vyjádřil k problému krize autority v České republice, kterou viděl jako nedostatek konečné jistoty. Kontrastoval situaci v ČR s Německem, kde Institut Roberta Kocha působí jako respektovaná autorita. Kartous naznačil, že absence podobné instituce v ČR nebyla hlavní příčinou problému, spíše to přisuzoval historickým a kulturním zkušenostem, které vedly k větší krizi autority v Česku ve srovnání se západní Evropou.

Kartous zdůraznil, že právě tato nejistota tvořila ideální prostředí pro rozvoj dezinformací a konspiračních teorií. Upozornil na překrývající se skupiny lidí, které byly náchylné k dezinformacím o očkování a situaci na Ukrajině, přičemž zdůraznil, že tento překryv není úplný. Podle něho bylo asi 15 až 20 procent české populace zvláště zranitelných vůči dezinformacím a konspiracím a v této skupině byl tento překryv výraznější.

Kartous zdůrazňoval, že trestní stíhání šířitelů dezinformací je klíčovým prvkem v boji proti dezinformacím a vnímal to jako počáteční krok v prevenci. Podle něj bylo však rovněž důležité, aby se vlastníci velkých digitálních platforem, jako jsou sociální sítě a vyhledávače, chopili větší společenské odpovědnosti. Dalšími důležitými kroky byly podpora vzdělávání a zlepšení informační gramotnosti mezi veřejností.

Podle Kartouse měly dezinformace za cíl zvýšit polarizaci ve společnosti, podkopat důvěru v instituce a posílit antisystémové nálady. Nicméně připomenul,

že skepticismus vůči očkování nebo opatřením proti COVID-19 nelze automaticky ztotožňovat s dezinformacemi, jelikož u některých jedinců může být založen na dlouhodobých pochybnostech o účinnosti vakcinace.

Psychoterapeut Jan Kulhánek zdůrazňoval, že motivace lidí, kteří se stavěli proti očkování, se liší. Zatímco někteří byli proti očkování již dlouhodobě, jiní byli ovlivněni konspiračními teoriemi. Podle něj měl být přístup k jednotlivým skupinám diferencovaný a komunikace se měla přizpůsobit konkrétním potřebám a postojům každé skupiny.⁵⁰

Ke konci roku 2022 Krajský soud v Praze potvrdil Patriku Tušovi deset měsíců vězení za šíření nenávistných výroků o Ukrajincích na sociálních sítích, zatímco Tomáš Čermák, jehož původní trest byl stanoven na šest měsíců ve vězení, obdržel nyní desetiměsíční podmíněný trest. Tuš na místě rozsudek napadl, tvrdíc, že jde o podvod a kampaň proti němu. Přestože se oba odvolali proti odsuzujícímu verdiktu s odkazem na své právo na svobodu slova, Krajský soud tuto argumentaci zamítl. Podle předsedkyně senátu Kateřiny Hykešové jejich jednání překročilo hranice svobody projevu a negativně zasáhlo práva Ukrajinců v ČR. Odvolací senát, jak uvedla soudkyně, plně podpořil rozhodnutí soudu prvního stupně, který shledal Patrika Tušla a Tomáše Čermáka vinnými z trestných činů hanobení národa a podněcování k nenávisti. Zatímco u Čermáka soud uzavřel, že mu bude dostačovat výchovný trest, zohledňujíc jeho delší dobu strávenou ve vazbě, u Tušla byl ponechán trest odnětí svobody. Tuš se v době publikace kontroverzního videa nacházel ve zkušební době za předchozí delikty včetně útoku na bývalou partnerku a vyhýbání se placení výživného.⁵¹

Tomáš Čermák dále čelil obviněním za výzvy k násilí proti vládním činitelům, poslancům a senátorům v sérii videí. Obžaloba byla podána 20. prosince 2022 u Krajského soudu v Plzni, přičemž Čermákovi za podporu a propagaci terorismu

⁵⁰ ČESKÁ TELEVIZE. *Dezinformační kampaně kolem očkování jsou útokem na demokracii, řekl Válek*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/dezinformacni-kampane-kolem-ockovani-jsou-utokem-na-demokracii-rekl-valek-13504> [cit. 2024-02-12].

⁵¹ ČESKÁ TELEVIZE. *Soud potvrdil Tušovi vězení za nenávistné výroky o Ukrajincích*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-potvrdil-tuslovi-vezeni-za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-12421> [cit. 2024-02-12].

hrozil trest od pěti do patnácti let vězení. Obvinění z roku 2021, které vznesli detektivové z Národní centrály proti organizovanému zločinu, se zakládá na jeho výzvách k útokům na politiky ve videích a živých vysíláních na sociálních sítích. Tyto výzvy byly motivovány diskusí o změně pandemického zákona.

Čermák ve videu vyzýval k "radikálnímu odboji" a eliminaci politiků, aby "nastolil vlastní pořádek a zákony pro všechny". V srpnu roku 2022 pak policie navrhla jeho obžalobu za podporu a propagaci terorismu. Za takové jednání byl obviněn i Zdeněk Strapina, který uzavřel s prokuraturou dohodu o vině a trestu. Strapina souhlasil s trestem ve výši 2,5 roku s odkladem na čtyři roky, navíc byl zavázán k úhradě částky třicet tisíc korun ve prospěch fondu na podporu obětí trestných činů. Tuto dohodu na konci října potvrdil Krajský soud ve Zlíně.⁵²

Ministerstvo vnitra ve své situační zprávě za druhé pololetí roku 2022 upozornilo, že v České republice se formovala významná politická síla z občanů, kteří jsou nespokojení s vládou, demokracií a zahraniční politikou země, což může ohrozit demokratické principy státu. Skupina byla pod vlivem konspiračních teorií a měla sklony k xenofobii a nacionalismu, což je činilo zranitelnými vůči manipulaci extremistických a xenofobních politiků nebo zahraničních mocností.

Ministerstvo zdůraznilo, že tito lidé nacházeli alternativu ve spikleneckých teoriích, které mohly dále narušit demokratické základy v zemi. Poukázalo na riziko rostoucího ohrožení demokracie v Česku.

Jako příklad byla uvedena skupina okolo aktivisty Ladislava Vrabela, která shromáždila asi 70 tisíc lidí na demonstraci na začátku září roku 2022, ačkoliv jeho vliv od té doby klesal, částečně kvůli konfliktům s ostatními aktivisty. Dále ministerstvo zmínilo, že v online prostředí, zejména na sociálních sítích, operovalo několik populárních konspirátorů, kteří od svých stoupců získávali finanční příspěvky, což vedlo k tvrdé konkurenci mezi nimi.

⁵² ČESKÁ TELEVIZE. *Státní zástupce obžaloval Tomáše Čermáka kvůli výzvě k útoku na politiky*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/statni-zastupce-obzaloval-tomase-cermaka-kvuli-vyzve-k-utoku-na-politiky-11432> [cit. 2024-02-12].

Ministerstvo vnitra upozorňovalo na formování skupin, jež se identifikovaly s "vlastenectvím" a zdůrazňovaly potřebu radikální změny v řízení státu, což je odvádělo do narůstající izolace od ostatní části společnosti.

S koncem koronavirové pandemie se pozornost některých šířitelů dezinformací obrátila k situaci na Ukrajině, kde často opakovali narativy ruské propagandy. Tím se jejich stoupenci ještě více oddělovali od lidí s odlišnými názory, přičemž ve společnosti narůstala agresivita.

Ministerstvo dále konstatovalo, že dezinformační média sledují prokremelský směr. Tyto platformy jsou přirovnávány k fungování velké PR agentury, jejímž úkolem bylo šířit obsah podporující oficiální linii Ruska nebo její zájmy a zároveň kritizovat prozápadní a prodemokratické postoje.

Dále upozornilo, že dezinformační média si vybudovala pevnou základnu příznivců, kteří těmto zdrojům důvěřovali a odmítali informace poskytované etablovanými médii. Tyto skupiny lidí aktivně šířily dezinformace přes e-maily a sociální sítě a nezdřáhaly se přijímat informace, které jsou si navzájem protikladné nebo rozporuplné.

V kontextu konfliktu na Ukrajině ministerstvo zaznamenalo útoky nejen proti Ukrajincům, ale i proti Rusům. Jako významný příklad mediální kauzy spojené s dezinformacemi ministerstvo zmínilo odsouzení právě Patrika Tušla a Tomáše Čermáka za šíření nenávistných videí směřovaných proti Ukrajincům.

Zpráva upozorňovala, že radikalizace v online prostředí představuje bezpečnostní riziko pro Česko, ovlivňující různé věkové a sociální skupiny napříč ideologickým spektrem. Zvláště pravicový extremismus byl vnímán jako hrozba v důsledku izolovaných online komunit, které jsou sice malé a jejich členové se obvykle veřejně nevyjadřují, avšak z těchto skupin mohou vzejít jednotliví pachatelé útoků, podotýkala zpráva.

Tyto skupiny se vyznačují dobrou jazykovou vybaveností, což jim umožňuje udržovat kontakty s podobně smýšlejícími lidmi ze zahraničí. Výměna informací

s mezinárodními sítěmi posiluje jejich přesvědčení a motivaci, dodávalo ministerstvo.

Ministerstvo vnitra zdůrazňovalo, že nelze přehlížet varování o riziku radikalizace, a to jak ze zahraničních, tak domácích zdrojů. Jako příklad z Česka ministerstvo připomíná případ nepravomocně odsouzeného mladíka, který ve svých 17 letech plánoval útoky na velvyslanectví USA, Izraele a Číny v Praze.⁵³

Nejvyšší státní zastupitelství oznámilo, že české soudy do této doby vydaly devět pravomocných rozsudků za podporu ruské invaze na Ukrajinu, přičemž většina z nich spočívala v peněžitých sankcích. Kromě toho policie iniciovala 58 trestních řízení v této souvislosti a v 90 případech zahájila úkony trestního řízení. Igor Stříž, nejvyšší státní zástupce, již dříve upozornil, že veřejné výroky podporující ruskou agresi proti Ukrajině mohou být považovány za trestný čin.

Igor Stříž uvedl, že z devíti vynesovaných rozsudků byl pouze v jediném případě uložen nepodmíněný trest odnětí svobody. Tento trest obdržel aktivista Patrik Tušl. V ostatních případech byly uloženy podmíněné tresty nebo peněžité sankce.⁵⁴

Na počátku roku 2023 bylo odvolací řízení Jany Peterkové v případě šíření poplašné zprávy zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku. Proti tomu se Peterková taktéž odvolala. Pražský vrchní soud tuto stížnost zamítl a řízení bylo pravomocně ukončeno. Předchozí povinnost zaplatit čtvrt milionu korun ještě nesplnila. Za rozšiřování poplašných informací během pandemie COVIDU-19 byl Janě Peterkové, která dříve pracovala jako novinářka, soudem vyměřen podmíněný trest v trvání dvou let s tříletým zkušebním obdobím. V období pandemie Peterková zveřejňovala na sociálních sítích videa, ve kterých mimo jiné tvrdila o násilných metodách vyšetřování a léčení dětí v nemocnicích, povinném

⁵³ ČESKÁ TELEVIZE. *Nespokojení lidé mohou ohrozit demokratické základy státu, varovalo vnitra*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nespokojeni-lide-mohou-ohrozit-democraticke-zaklady-statu-varovalo-vnitro-10174> [cit. 2024-02-12].

⁵⁴ ČESKÁ TELEVIZE. *Soudy zatím potrestaly devět lidí za schvalování ruské agrese, jeden člověk šel do vězení. Policie stíhá desítky dalších*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soudy-zatim-potrestaly-devet-lidi-za-schvalovani-ruske-agrese-jeden-clovek-sel-do-vezeni-policie-sti-8816> [cit. 2024-02-12].

očkování proti COVIDU-19 a vojenském obsazení Česka silami NATO. Předseda senátu Dušan Doubek komentoval, že její činy překročily hranice aktivismu a jednalo se o šíření záměrných lží, kterým věřila část občanů. Na svou obranu Peterková u soudu tvrdila, že skutečnými šířiteli dezinformací byli členové vlády Andreje Babiše, nikoli ona. Zdůraznila, že jako znepokojená matka natočila videa, protože její děti nemohly navštěvovat školu. Její obhájce argumentoval, že Peterková si svými výroky byla upřímně jistá a v době pandemie nebylo zřejmé, co je pravdivé a co dezinformace, a vyzval k jejímu zproštění obžaloby. Soudce rozhodl o nejnižší možné trestní sazbě, zdůrazňoval Peterkové dosavadní bezúhonnost. Peterková se proti verdiktu ihned odvolala, přičemž soud zdůraznil, že její činy byly spáchány v kritickém období epidemie.^{55 56}

Při soudním jednání Peterkové na pražském městském soudu došlo k incidentu, kdy příznivci bývalé novinářky Jany Peterkové vylomili dveře do jednací síně, což vedlo k zajištění dvou osob policií a jednoho z podporovatelů odvezli záchranáři. Soudní líčení bylo kvůli tomu přerušeno, avšak senát se později opět sešel a potvrdil Peterkové podmíněný trest za šíření poplašné zprávy. Ministr spravedlnosti Pavel Blažek po události vyjádřil potřebu zabezpečení budoucích soudních řízení Vězeňskou službou a vedením soudu, aby se podobné incidenty již neopakovaly.

Během odvolacího jednání, které probíhalo bez přítomnosti Peterkové, se do soudní síně podařilo vstoupit jen několika lidem. Zbytek podporovatelů, včetně aktivisty Pavla Zítka, zůstal na chodbě a po příchodu Peterkové začal dav narážet do dveří, až je vylomil, přičemž na chodbě skandoval hesla proti gestapu a fašismu.

Po ukončení zasedání soudního senátu došlo v soudní síni k potyčce, po které se skupina lidí shromáždila před soudní místností a požadovala propuštění

⁵⁵ ČESKÁ TELEVIZE. *Jana Peterková musí zaplatit čtvrt milionu korun za lži o úmrtí seniorů.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/jana-peterkova-musi-zaplatit-ctvrt-milionu-korun-za-lzi-o-umrti-senioru-11618> [cit. 2024-02-12].

⁵⁶ ČESKÁ TELEVIZE. *Soud uložil Peterkové za šíření poplašné zprávy dvouletou podmínku.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-ulozil-peterkove-za-sireni-poplasne-zpravy-dvouletou-podminku-9830> [cit. 2024-02-12].

zadrženého podporovatele Peterkové. Tvrdili, že zásah proti němu byl neoprávněný a obviňovali policii z nezákonného použití donucovacích prostředků. Skupina opustila chodbu po tom, co záchranná služba a policisté odvezli zraněného muže, což bylo více než hodinu po incidentu.

Chování zajištěných mužů bylo posouzeno jako přešůpek neuposlechnutí výzvy úřední osoby, a případ byl odeslán příslušným orgánům. Policie zdůraznila, že stále prověřuje incident, aby zjistila možné další protiprávní jednání.

Jana Peterková kritizovala soud, policii a justiční stráž za to, že nezajistily klidné prostředí pro soudní líčení. Uvedla, že i přes svou zdravotní neschopnost se dostavila k soudu s úmyslem obhajoby, ale byla v tom omezena nedostatečnou organizací. Zmínila také, že právnímu zástupci nebylo umožněno přistoupit k zadrženému a zraněnému muži, což vedlo k tomu, že lidé demonstrovali před soudní síní po dobu jedné hodiny.^{57 58}

Ve spojitosti s protiprávním jednáním u tohoto soudního líčení, spojeného s vyražením dveří do soudní síně, bylo následně zahájeno trestní stíhání proti osmi lidem za přečin výtržnictví. Pět z nich bylo navíc obviněno z násilí proti orgánu veřejné moci a jedna osoba z pohrdání soudem.

Obvinění za výtržnictví mohou vést k uložení trestu až dvou let vězení, zatímco za násilí proti orgánu veřejné moci je trest možný až do pěti let. Pohrdání soudem může být potrestáno dvěma lety vězení nebo propadnutím věci.⁵⁹

Případ Patrika Tušla měl další vývoj, kdy odvolací soud mu potvrdil, že si odpyká celkem patnáct měsíců ve vězení za sérii trestných činů. Tato série obsahovala

⁵⁷ ČESKÁ TELEVIZE. *Příznivci Peterkové vylomili dveře do soudní síně, policie dva lidi zadržela*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/priznivci-peterkove-vylomili-dvere-do-soudni-sine-policie-dva-lidi-zadrzela-6346> [cit. 2024-02-13].

⁵⁸ ČESKÁ TELEVIZE. *Zásah policie byl profesionální, řekl Blažek k zákroku kvůli chování davu u soudu s Peterkovou*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/zasah-policie-byl-profesionalni-rekl-blazek-k-zakroku-kvuli-chovani-davu-u-soudu-s-peterkovou-5750> [cit. 2024-02-13].

⁵⁹ ČESKÁ TELEVIZE. *Policie obvinila osm lidí v souvislosti s incidentem u pražského soudu, kde dav vylomil dveře. Je mezi nimi i Zítka*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-obvinila-osm-lidi-v-souvislosti-s-incidentem-u-prazskeho-soudu-kde-dav-vylomil-dvere-je-mez-i-413> [cit. 2024-02-13].

telefonické vydírání ženy spravující skupinu na Facebooku bojující proti dezinformacím, vyhrožování strážníkovi za požadavek nošení respirátoru v autobuse a za jeho předchozí odsouzení kvůli šíření nenávistných komentářů o Ukrajincích.

K vydírání ženy došlo na konci roku 2021, kdy se pokusil zastavit činnost její facebookové skupiny zaměřené na archivaci videí dezinformátorů a odpůrců očkování. Ženě vulgárně vyhrožoval, hrozil jí násilím a o jejích dětech se vyjadřoval pejorativně. Ohledně nošení respirátoru se zapletl do konfliktu ve Vysočanech, když byl v autobuse s partnerkou a jejich dítětem a oba dospělí si odmítli nasadit respirátory během pandemie, což vedlo řidičku k tomu, aby přivolala městskou policii. Během incidentu Tušl strážníkovi hrozil fyzickým násilím.

Před soudem Tušl popřel obvinění jako zkreslená a motivovaná politicky, tvrdíc, že je obětí dlouhodobého pronásledování ze strany ženy z Facebooku. Dále kritizoval členy skupiny za pejorativní přezdívky vůči němu a jeho partnerce. Obvinil strážníka z fyzického napadení a zneužití pravomocí, a tvrdil, že jeho výroky byly zaznamenány bez jeho vědomí a souhlasu, což považuje za protiprávní.

Patrik Tušl měl na svém kontě šest dalších záznamů v rejstříku trestů, včetně odsouzení za útok na ex-partnerku a neplacení výživného na děti. Dále byl opakovaně pokutován za porušování veřejného pořádku a ignorování pokynů policie. Od srpna 2022 byl ve vazbě. Před zatčením nebyl zaměstnán a přiznal minulou drogovou závislost. Jeho dluhy, především za pokuty od dopravního podniku, odhadl na asi 200 tisíc korun. Dále čelil výše uvedené obžalobě z výtržnictví u domu evolučního biologa Jaroslava Flegra a z nebezpečného pronásledování prezidenta České lékařské komory Milana Kubka kvůli jeho podpoře protiepidemických opatření a povinného očkování. Obžaloba uváděla, že Tušl Kubku sledoval před jeho domem a pracovištěm, přičemž jeho aktivity na Facebooku sledovaly stovky lidí.⁶⁰

⁶⁰ ČESKÁ TELEVIZE. *Soud potvrdil patnáct měsíců vězení pro Tušla. Vydíral názorovou odpůrkyni*

Tomáš Čermák byl odsouzen Krajským soudem v Plzni k pěti a půl letům vězení za podporu terorismu v živém vysílání na Facebooku v únoru roku 2022, kde vyzýval k násilným akcím proti přijetí pandemického zákona. Čermák se bránil tvrzením, že jeho slova byla nadsázkou a k fyzickému násilí nikdy nedošlo, zdůrazňujíc, že používal expresivní jazyk k získání pozornosti. Rozsudek zatím nebyl konečný.

Státní zástupce Martin Bílý se rozhodl neodvolávat, zatímco Čermák po vynesení rozsudku avizoval odvolání, kritizujíc český soudní systém za politickou motivovanost. Podle něj byli lidé s opačnými názory, než je oficiální linie státu, systematicky potlačováni.

Bílý Čermákovu obhajobu zpochybnil. Vyjádřil přesvědčení, že Čermák neprojevil sebereflexi a pokusil se své chování bagatelizovat. Soudce však v jeho výroku neshledal nadsázku, ale vážný čin podpory terorismu.

Obžaloba uvedla, že nezaměstnaný Čermák v únoru roku 2022 vysílal video, ve kterém vyzýval k odporu proti schválení novely pandemického zákona a k akcím směřujícím k odtržení České republiky od EU a NATO. Zdůrazňoval nutnost převzít politickou moc, přičemž jako hlavní cíle násilí specifikoval senátory, poslance a vládní činitele.

V obžalobě, kterou předčítal státní zástupce Martin Bílý, byly uvedeny Čermákovy výroky z jeho vysílání jako relativně mírné příklady jeho rétoriky, ve kterých vyzýval k radikálním akcím proti vládním představitelům. Mluvil o spojení sil pro vytvoření "uragánu" a o fyzickém násilí vůči "dobytku", které mělo vést k jejich odstranění "jednou provždy" pomocí násilí a bez použití mírových řešení nebo práva.

Čermák se bránil, že jeho výroky nebyly myšleny doslovně, ale spíše jako nadsázka. Uvedl, že pocit neklidu a strachu během pandemie a protipandemických opatření ho vedl k tomu, že si nebyl plně vědom možných

a vyhrožoval strážníkovi. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-potvrdil-patnact-mesicu-vezeni-pro-tusla-vydiral-nazorovou-odpurkyni-a-vyhrozoval-straznikovi-8888> [cit. 2024-02-13].

důsledků svých slov, dokud mu to nebylo vysvětleno ve vazbě, ve které si uvědomil možný dopad svých výroků a slíbil, že se podobně již nevyjádří.

Předseda senátu Tomáš Bouček však uvedl, že senát neshledal v Čermákových slovech žádnou nadsázku a jeho vystoupení považoval za opravdové, plné zloby a vulgarity, dosahující intenzity a společenské škodlivosti, která splňovala znaky trestného činu veřejného podněcování k terorismu. Soudce poukázal na to, že ačkoli může Čermák argumentovat svobodou projevu, tato svoboda má své meze a není neomezená. Uvedl, že v době, kdy svět byl již dva roky v sevření pandemie koronaviru, bylo vysíláno Čermákovo video, které získalo tisíce zhlédnutí, stovky sdílení a komentářů.

Soudce zdůraznil, že společnost byla v té době velmi zasažena a unavena dlouhými měsíci netradičního způsobu života, který ovlivnil každého. Dodal, že část společnosti byla v momentě zveřejnění videa zvláště vnímavá k názorům obžalovaného a mohla být jeho výroky snadno ovlivněna. Čermák vyjádřil, že považuje za nepřijatelné vyzývat k vraždění. Sdělil, že cílem jeho a jeho kolegů, bylo během pandemie a souvisejících opatření, upozornit na nedostatky prostřednictvím expresivních výroků, aby přitáhly pozornost veřejnosti. Podle něj expresivní a agresivní způsob komunikace více zaujme lidi než klidné vyjadřování.

Na počátku soudního líčení Čermák přiznal souhlas s obviněním, avšak nesouhlasil s právním posouzením jeho činu a usiloval o dohodu s obžalobou ohledně trestu. Státní zástupce Martin Bílý však jeho návrh na dohodu odmítl s tím, že pokud Čermák nesouhlasí s právní kvalifikací činu, není důvod k jednání.

Po vynesení rozsudku Čermák uvedl, že si přál dosáhnout dohody soudem podobné té, kterou v roce 2022 získal Zdeněk Strapina u zlínského soudu za srovnatelné činy. Čermák se ve svém videu odkazoval na Strapinu a jeho vysílání.⁶¹

⁶¹ ČESKÁ TELEVIZE. *Tomáš Čermák dostal u soudu v Plzni za podporu terorismu pět a půl roku vězení*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/tomas-cermak-dostal-u-soudu-v-plzni-za-podporu-terorismu-pet-a-pul-roku-vezeni-8157> [cit. 2024-02-14].

Případ nenávistných výroků vůči Ukrajincům, za který byli odsouzeni Patrik Tušl a Tomáš Čermák, se dostával před Nejvyšší soud, poté co oba podali dovolání proti rozsudku z minulého roku.

Od srpna do prosince roku 2022 byli oba muži ve vazbě. Tušl požádal o podmíněné propuštění, ale nebyl úspěšný, jelikož podle verdiktu Okresního soudu v Karlových Varech nedošlo k jeho polepšení a soud nebyl přesvědčen o jeho schopnosti vést na svobodě řádný život. Tušl podal proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti stížnost. Čermák byl na svobodě od prosince roku 2022, avšak již měl uložený výše uvedený nepravomocný trest od plzeňského krajského soudu v délce pěti a půl roku za výzvy k násilí proti politikům v souvislosti s hlasováním o pandemickém zákoně, proti čemuž se odvolal.^{62 63}

Jednání u Obvodního soudu pro Prahu 8 s Patrikem Tušlem v červnu roku 2023 se neslo také ve znamení nepokojů. Při tomto soudním řízení se jednalo o obžalobu z nebezpečného pronásledování prezidenta České lékařské komory Milana Kubka a byl zde zadržen jeden z podporovatelů Patrika Tušla. Soud verdikt v tu dobu nevynesl a jednání bylo odročeno na konec července roku 2023. Po předchozím incidentu byla při soudním řízení zavedena zvýšená bezpečnostní opatření, včetně nasazení policejních těžkooděnců. Vězeňská služba později informovala, že justiční stráž musela při jednání s Tušlem použít donucovací prostředky dvakrát.

Jednání se konalo v Obvodním soudu pro Prahu 8, ve vršovickém areálu Na Míčáncích, kde byl vstup možný pouze se vstupenkou a soudkyně zakázala pořizování obrazových záznamů z hlavního líčení, což vyvolalo nesouhlas některých přítomných diváků.

⁶² ČESKÁ TELEVIZE. *Soud zamítl žádost Tušla o podmíněné propuštění, nezaznamenal polepšení.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-zamitl-zadost-tusla-o-podminene-propusteni-nezaznamenal-polepseni-4512> [cit. 2024-02-14].

⁶³ ČESKÁ TELEVIZE. *Tušl s Čermákem se kvůli trestům za nenávistné výroky o Ukrajincích obrátili na Nejvyšší soud.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/tusl-s-cermakem-se-kvuli-trestum-za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-obratili-na-nejvyssi-soud-5488> [cit. 2024-02-14].

Během soudního jednání byla přehrána videa ukazující údajné obtěžování, přičemž Tušl tvrdil, že se nikoho nesnažil ohrozit a nebyl agresivní. Dodal, že mnohá z videí natočil Čermák, ačkoli ten přímo za pronásledování Kubky nebyl obžalován. Soudkyně rovněž představila listinné důkazy.

Tušl popřel spáchání trestných činů, avšak nezpochybnil pokusy o kontakt s Milanem Kubkou, s nímž chtěl diskutovat „z očí do očí“ kvůli údajným lžím v médiích.

U soudu měli vypovídat svědci, včetně bývalé novinářky Jany Peterkové a aktivisty Pavla Zítka. Oba spolu s dalšími stoupenci obžalovaných hlasitě vyjadřovali své názory na chodbě, mimo jiné skandováním a zpěvem a volali po přesunu jednání do větší síně. Také prohlašovali soud za soukromou firmu. Policie zajistila jednoho z Tušlových příznivců za neuposlechnutí výzvy.

Během konfrontace s policisty Jana Peterková kolabovala a na pomoc jí přispěchali členové antikonfliktního týmu policie. Následně byla odvezena záchrannou službou do nemocnice, přičemž byla celou dobu při vědomí. Přítomný dav na chodbě obvinil soud z toho, že způsobil Peterkové kolaps vypnutím klimatizace.

V reakci na předchozí incidenty s aktivisty bylo k zajištění pořádku nasazeno 18 příslušníků justiční stráže. Čtyřčlenná eskorta vězeňské stráže doprovázela odsouzenou osobu včetně tří členů se speciální výbavou.

Donucovací prostředky byly v areálu použity ve dvou případech. Při vyvedení osoby ze soudní síně na rozkaz soudkyně a při odmítnutí identifikace jedné osoby.

Ministr spravedlnosti Pavel Blažek poznamenal, že počet stoupenců obžalovaných by mohl být nižší, pokud by média omezila šíření záběrů z jejich akcí, které podle něj uskutečňují částečně za účelem zviditelnění. Zároveň uznal, že nemá pravomoc vyzývat média k jakémukoli konkrétnímu postupu.⁶⁴

⁶⁴ ČESKÁ TELEVIZE. *K soudu s Tušlem přišly desítky jeho příznivců, jednoho policie zadržela.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/k-soudu-s-tuslem-prisly-desitky->

Fakultní nemocnice Královské Vinohrady v Praze podnikla kroky proti Janě Peterkové a podala na ni trestní oznámení kvůli podezření, že šířila poplašné zprávy. To bylo motivováno jejím tvrzením na sociálních sítích v červnu roku 2023, kdy prohlašovala, že se jí nemocnice pokusila otrávit. Tato událost následovala po jejím převozu záchranáři do nemocnice poté, co omdlela během soudního líčení s recidivistou Patrikem Tušlem. Po události vyjádřila na sociálních sítích podezření, že její život či zdraví byly zdravotní péčí ohroženo.

Peterková ve videu sdělila, že během hospitalizace jí bylo aplikováno pět infuzí, a vyjádřila obavy o to, čím vším byla otrávena a co v jejím těle může být.⁶⁵

Tomáši Čermákovi bylo v červenci roku 2023 Vrchním soudem v Praze pravomocně potvrzeno odsouzení k 5,5 roku vězení za výzvy k násilnému zabránění přijetí novely pandemického zákona. Stal se tak prvním člověkem v Česku, který byl za podněcování k teroristickému trestnému činu odsouzen k nepodmíněnému trestu. Při odvolacím zasedání se sešla stovka jeho podporovatelů, kteří nesouhlas s rozhodnutím soudců vyjadřovali pískotem a volali „hanba“.

Předseda odvolacího senátu Jiří Lněnička vyjádřil, že projevy Čermáka jasně směřovaly k násilí proti vládě a Parlamentu ČR, což potvrzuje správnost právní kvalifikace jeho činů. Soudce také odmítl, že by trest byl přehnaně přísný a uvedl, že sazba za tento čin se pohybuje mezi pěti a patnácti lety vězení a Čermákův trest je na dolní hranici této sazby.

Odsouzený Čermák považoval trest za nepřiměřený a vyzval k jeho zmírnění. Jeho advokát Norbert Naxera argumentoval, že činy jeho klienta nelze považovat za terorismus podle oficiálních definic, což soud odmítl s odkazem na definici terorismu v trestním zákoníku. Státní zástupce zdůraznil důležitost posuzování výroků v rámci kontextu, v jakém byly proneseny, konkrétně v době koronavirové

jeho-priznivcu-jednoho-policie-zadrzela-5821 [cit. 2024-02-14].

⁶⁵ ČESKÁ TELEVIZE. *Vinohradská nemocnice podala trestní oznámení na Peterkovou. Žena tvrdila, že se jí pokusili otrávit.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/vinohradska-nemocnice-podala-trestni-oznameni-na-peterkovou-zena-tvrdila-ze-se-ji-pokusili-otratit-4421> [cit. 2024-02-15].

pandemie. Poukázal na to, že společnost byla v té době velmi náchylná k dezinformacím, polarizovaná a radikalizovaná, což zvyšovalo pravděpodobnost, že by mohla jednat v souladu s výzvami obžalovaného k teroristickému útoku. Také připomněl, že Čermák si byl vědom toho, že si vůbec nepřečetl text novely pandemického zákona a neznal jeho obsah.

Podle trestního zákoníku se trestným činem podpory a propagace terorismu může stát jak veřejné podněcování k teroristickému činu, tak veřejné schvalování již spáchaného teroristického činu. Například v České republice bylo veřejné schvalování teroristického útoku na mešity v Christchurchi v Novém Zélandu v posledních letech potrestáno převážně podmíněnými tresty, když obžalovaní přiznali vinu a přispěli finančně na pomoc obětem, což jim umožnilo obdržet trest na dolní hranici stanovené sazby. Státní zástupce Bílý uvedl, že odsouzení v těchto případech během zkušební doby nevykazovali další trestnou činnost a osvědčili se. Nicméně, v případě Čermáka nebyly splněny podmínky pro uložení mírnějšího trestu. Čermák odmítl nabídku dohody o vině a trestu před hlavním líčením, neboť nesouhlasil s právní kvalifikací svých činů.⁶⁶

Patrikovi Tušlovi byl navýšen jeho trest odnětí svobody za nebezpečné pronásledování prezidenta České lékařské komory Milana Kubka a za výtržnictví u domu evolučního biologa Jaroslava Flegra během epidemie koronaviru o čtyři měsíce, celkem tedy devatenáct měsíců vězení. Takto rozhodl v červenci roku 2023 Obvodní soud pro Prahu 8. Tomáš Čermák, spoluobžalovaný s Tušlem za výtržnictví, neobdržel souhrnný trest, jelikož byl již pravomocně odsouzen na pět a půl roku za podporu a propagaci terorismu, což soud považuje za dostatečné. Rozsudek nebyl konečný. Zdeněk Masár, další obžalovaný za výtržnictví, dostal od soudu třináctiměsíční podmínku s dvou a půlletou zkušební dobou, zahrnující i jeho předchozí odsouzení.⁶⁷

⁶⁶ ČESKÁ TELEVIZE. *Čermák si za výzvy k násilí vůči politikům odpyká pět a půl roku vězení, potvrdil soud.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/cermak-si-za-vyzvy-k-nasili-vuci-politikum-odpyka-pet-a-pul-roku-vezeni-potvrdil-soud-4348> [cit. 2024-02-15].

⁶⁷ ČESKÁ TELEVIZE. *Soud navýšil Tušlovi trest za pronásledování Kubka a výtržnictví.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-navysil-tuslovi-trest-za-pronasledovani-kubka-a-vytrznictvi-3414> [cit. 2024-02-15].

Dne 12.7.2023 bylo dovolání Patrika Tušla a Tomáše Čermáka proti odsouzení za nenávistné výroky vůči Ukrajincům Nejvyšším soudem zamítnuto. Tušl si za hanobení národa a podněcování k nenávisti měl odpykat deset měsíců ve vězení, zatímco Čermák obdržel desetiměsíční podmíněný trest. Kdy oba již byli v tuto dobu odsouzeni za další výše uvedené činy.⁶⁸

Dne 29.8.2023 byl Tomáš Čermák vyhlášen do pátrání policie, jelikož nenastoupil do výkonu trestu odnětí svobody, který dostal v délce 5,5 roku, za jeho veřejné výzvy k násilí proti politickým představitelům během pandemie koronaviru. Následně byl na něj vydán mezinárodní zatykač, jelikož byly zjištěny poznatky, že by se mohl zdržovat v zahraničí, a to vzhledem k jeho nalezenému itineráři k cestě do Ruska^{69 70}

Čermák se v této době obrátil s dovoláním na Nejvyšší soud ohledně svého odsouzení. Norbert Naxera, který Čermáka dříve zastupoval, uvedl, že dovolání bylo podáno skrze nového právního zástupce. Pátrání po něm dále pokračovalo.⁷¹

Dne 25.10.2023 Krajský soud v Plzni zamítl žádost o obnovu procesu Tomáše Čermáka. Důvodem zamítnutí bylo podání návrhu osobou, která k tomu nebyla oprávněna. Tuto žádost předložila Jana Peterková, aktivistka a bývalá novinářka, známá svou podporou Čermákovi.⁷²

Dne 14.11.2023 byl v Lublinském vojvodství polskou policií Čermák zadržen. Díky evropskému zatýkácímu rozkazu bylo jeho předání do České republiky otázkou

⁶⁸ ČESKÁ TELEVIZE. *Nejvyšší soud potvrdil verdikt nad Tušlem a Čermákem v kauze nenávistných výroků o Ukrajincích.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nejvyssi-soud-potvrdil-verdikt-nad-tuslem-a-cermakem-v-kauze-nenavistnych-vyroku-o-ukrajincich-3460> [cit. 2024-02-15].

⁶⁹ ČESKÁ TELEVIZE. *Policie pátrá po Tomáši Čermákovi, podle mluvčí nenastoupil do výkonu trestu.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-patra-po-tomasi-cermakovi-podle-mluvci-nenastoupil-do-vykonu-trestu-2857> [cit. 2024-02-15].

⁷⁰ ČESKÁ TELEVIZE. *Na Čermáka, který nenastoupil do vězení, vydal soud mezinárodní zatykač.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/na-cermaka-ktery-nenastoupil-do-vezeni-vydal-soud-mezinarodni-zatykac-2122> [cit. 2024-02-15].

⁷¹ ČESKÁ TELEVIZE. *Hledaný dezinformátor Čermák se obrátil na Nejvyšší soud.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/hledany-dezinformator-cermak-se-obratil-na-nejvyssi-soud-1396> [cit. 2024-02-15].

⁷² ČESKÁ TELEVIZE. *Soud zamítl návrh na obnovu řízení v případě dezinformátora Čermáka.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-zamitl-navrh-na-obnovu-rizeni-v-pripadu-dezinformatora-cermaka-760> [cit. 2024-02-15].

krátké doby. V tuto dobu ještě nebylo dořešeno dovolání u Nejvyššího soudu v této věci.⁷³

Policie zkoumala další případ odsouzeného Tomáše Čermáka, který byl viděn na videu držícím ruskou vlajku. Video bylo zveřejněno na sociálních sítích během období, kdy se vyhýbal nástupu do výkonu trestu. Tímto jednáním byl opět podezřelý z trestného činu podpora a propagace terorismu. Ve videu, na němž Tomáš Čermák drží ruskou vlajku a má na sobě tričko s nápisem CCCP, vulgárně urážel ministra vnitra Víta Rakušana z hnutí STAN a vyhrožoval trestem všem, koho považuje za vlastizrádce. Dále Čermák vyzýval k pozvednutí zbraní a postavení se režimu.

V případě prokázání viny mu za toto jednání hrozí další trest a další dva roky vězení za maření výkonu úředního rozhodnutí ohledně nenastoupení do výkonu trestu odnětí svobody. Vyšetřování obou případů v tu dobu převzala Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě.⁷⁴

Jana Peterková pokračovala ve svých dezinformacích, kdy policie vůči ní opět vznesla obvinění za rozšiřování poplašných zpráv, tentokrát kvůli tvrzení v jejím videu na sociálních sítích, že po inauguraci Petra Pavla jako prezidenta, dojde k vyhlášení válečného stavu a mobilizaci. Obviněná prostřednictvím svého právního zástupce podala stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, která byla dozorujícím státním zástupcem odmítnuta jako neopodstatněná.

Při výslechu, který se konal v nemocnici v Táboře, kde byla hospitalizovaná, obvinění popřela. Argumentovala, že o mobilizaci hovořili jak generální štáb, pod vedením Karla Řehky, tak prezidentský kandidát Petr Pavel a Andrej Babiš z ANO.

⁷³ ČESKÁ TELEVIZE. *Polská policie zadržela Tomáše Čermáka*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/polska-policie-zadrzela-tomase-cermaka-343124> [cit. 2024-02-16].

⁷⁴ ČESKÁ TELEVIZE. *Policie se zabývá provokativním videem dezinformátora Čermáka*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-se-zabyva-provokativnim-videem-dezinformatora-cermaka-344007> [cit. 2024-02-16].

Peterková čelila obvinění z trestného činu se závažnější právní kvalifikací, která jí mohla vynést až pět let za mřížemi, jelikož již byla dříve odsouzena za stejný čin, proti kterému se Peterková obrátila na Nejvyšší soud.⁷⁵

Trestní oznámení, kdy tvrdila, že byl ve vinohradské nemocnici v Praze proveden pokus jí otrávit, bylo státním zástupcem zamítnuto. Její komentář byl považován za přehnaný, recesistický nebo za pokus o získání pozornosti.

Státní zástupce Richard Houdek případ odložil, uváděje, že výroky Peterkové nemohly vážně znepokojit veřejnost. Popisoval její výroky jako nesouvisející, nelogické a zmatené a uvedl, že její dřívější tvrzení již veřejnost pravděpodobně nebere vážně. Interpretoval je spíše jako nadsázku nebo snahu o získání pozornosti.⁷⁶

Na počátku roku 2024 Městský soud v Praze, při odvolacím soudním řízení, potvrdil Patriku Tušlovi celkový trest v délce devatenácti měsíců ve vězení za pronásledování Milana Kubka a za účast na výtržnictví u domu Jaroslava Flegra během koronavirové pandemie. Tento trest zahrnuje Tušlova předchozí odsouzení za jiné trestné činy. Za výtržnictví u domu Flegra byl rovněž stíhán Zdeněk Masár, kterému soud ponechal třináctiměsíční podmíněný trest s dvou a půlletou zkušební dobou, zahrnující i jeho dřívější odsouzení. Rozhodnutí odvolacího soudu bylo konečné.

Předsedkyně odvolacího senátu Hana Chaloupková ve svém odůvodnění uvedla, že soud měl k dispozici všechny potřebné důkazy pro rozhodnutí. Tušlova právní zástupkyně po ohlášení verdiktu naznačila možnost podání dovolání k Nejvyššímu soudu. Státní zástupce Aleš Cimbal vyjádřil spokojenost s rozhodnutím, které odpovídalo jeho návrhu.

⁷⁵ ČESKÁ TELEVIZE. *Policie stíhá Peterkovou kvůli výrokům o mobilizaci po inauguraci prezidenta Pavla*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-stiha-peterkovou-kvuli-vyrokum-o-mobilizaci-po-inauguraci-prezidenta-pavla-148> [cit. 2024-02-16].

⁷⁶ ČESKÁ TELEVIZE. *Výrok Peterkové o otravě ve vinohradské nemocnici byl nelogický a zmatený, napsal žalobce a případ odložil*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/vyrok-peterkove-o-otrave-ve-vinohradske-nemocnici-byl-nelogicky-a-zmateny-napsal-zalobce-a-pripad-od-343069> [cit. 2024-02-16].

Tomáš Čermák, v této době si odpykávající 5,5letý trest odnětí svobody, který byl také obviněn z výtržnictví, nedostal žádné navýšení trestu a Obvodní soud pro Prahu 8 rozhodl v jeho případě o upuštění od dalšího trestu v této věci, proti čemuž se Čermák neodvolal, čímž rozhodnutí nabylo právní moci. Jeho případ ohledně videa s ruskou vlajkou a nenastoupení do výkonu trestu odnětí svobody nebyl dosud stále ukončen.

Tušl, který byl dříve souzen za různé delikty, včetně nenávistných výroků o Ukrajincích, vyhrožování smrtí strážníkovi, neplacení alimentů a vyhrožování bývalé partnerce, si vyslechl celkový trest patnácti měsíců vězení. Pro pronásledování Milana Kubka, šéfa České lékařské komory, mu soud trest prodloužil o čtyři měsíce. Dříve udělené podmíněné tresty byly současně přeměněny na nepodmíněné, což znamená, že Tušl by měl strávit ve vězení celkem pětadvacet měsíců.⁷⁷

Případ Jany Peterkové ohledně šíření poplašné zprávy ve spojitosti s inaugurací prezidenta Petra Pavla dosud taktéž není dořešen.

4.3. Výsledek výzkumu

V rámci této bakalářské práce byla provedena detailní analýza a syntéza případů tří klíčových postav Patrika Tušla, Tomáše Čermáka a Jany Peterkové, jejichž aktivity měly významný dopad na šíření nenávistných projevů a dezinformací v kyberprostoru, zejména v kontextu pandemie COVID-19, s ní souvisejících opatření a dále s válečným konfliktem na Ukrajině.

Charakterizace kontextu a zázemí dezinformátorů:

Zjištění ukázala, že dezinformační aktivity byly často motivovány nejen osobními přesvědčeními, ale i finančními těžkostmi. Aktivisté využívali sociální sítě k šíření svých názorů, často s cílem získat finanční podporu od svých příznivců.

⁷⁷ ČESKÁ TELEVIZE. *Soud potvrdil Tušlovi devatenáct měsíců vězení za pronásledování Kubka a další trestné činy*. Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-potvrdil-tuslovi-devatenact-mesicu-za-pronasledovani-kubka-a-dalsi-trestne-ciny-345965> [cit. 2024-02-16].

Identifikace klíčových motivů a faktorů:

Klíčovými motivy bylo nejen osobní přesvědčení o nebezpečí očkování a opatření proti šíření COVID-19 a proruské mínění, ale i snaha o získání mediální pozornosti a finanční zisky. V případě Tušla a Čermáka bylo zjištěno, že se jednalo o osobní velké finanční těžkosti a exekuce, což je vedlo k agresivnějšímu šíření dezinformací. Jana Peterková taktéž s finančními problémy, řešila své jednání mírnější cestou.

Analýza obsahu a formy nenávistných projevů:

Obsah dezinformací se týkal převážně pandemie COVID-19, očkování a vládních opatření a následného válečného konfliktu na Ukrajině. Používané formy zahrnovaly verbální útoky, šíření hoaxů, vytváření a sdílení videí s falešnými tvrzeními a vyhrožování osobám s opačnými názory.

Své aktivity cílili především na cílové skupiny lidí, jako jsou odpůrci očkování a antivaxerské skupiny. Jednou z hlavních cílových skupin těchto dezinformátorů byli odpůrci očkování proti COVID-19. Aktivity těchto osob byly zaměřeny na šíření dezinformací a strachu týkajících se očkování, což odpovídá profilu antivaxerských skupin.

Tyto osoby také cílily na jedince, kteří jsou náchylní věřit konspiračním teoriím, jako jsou tvrzení o plánech na zřízení koncentračních táborů pro nevakcinované nebo o vojenské okupaci země silami NATO. Tato skupina je obecně vnímavější k alternativním "vysvětlením" událostí, což z ní činí atraktivní cíl pro šířitele dezinformací.

Finanční podporu dezinformátorům často poskytovali senioři, lidé v invalidním důchodu a další, kteří se nacházejí ve finančně náročných situacích. Tito jedinci mohou být osloveni tvrzeními, že za jejich nepříznivou situaci mohou migranti, ilumináti, Bill Gates a další spiklenecké organizace, což naznačuje, že dezinformátoři cílili také na tuto skupinu.

Aktivity a vyjádření těchto dezinformátorů naznačují, že se snažili apelovat i na jedince, kteří jsou politicky nebo společensky frustrovaní, mají pocit, že nemají kontrolu nad děním ve svém životě nebo ve společnosti a hledají viníky své situace.

Zejména v případě Tomáše Čermáka je zřejmé, že jeho aktivity byly směřovány také k osobám s pro-ruskými názory nebo k osobám, které podporují nacionalistické a xenofobní postoje, jak ukazuje jeho výzva k akci proti ukrajinským demonstrantům.

Tito dezinformátoři využívali různé platformy a metody k dosažení svých cílů, včetně sociálních médií, veřejných vystoupení a osobních kontaktů. Snažili se oslovit široké spektrum veřejnosti s různorodými sociálními a politickými názory.

Posouzení dopadu na veřejné mínění a společnost:

Aktivity dezinformátorů vedly k rozšíření nenávistných postojů, polarizaci společnosti a oslabení důvěry v odborníky a vládní instituce. V některých případech to vyústilo v násilné činy proti očkovacím centrům a odborníkům na veřejném zdraví.

Vyhodnocení reakcí společnosti a institucí:

Společnost a instituce reagovaly na šíření dezinformací různě. Zatímco některé banky zablokovaly účty dezinformátorů, soudní řízení proti některým z nich vedla k odsouzení a vězení. Média a veřejnost byly upozorněny na nebezpečí šíření dezinformací, což vedlo k větší mediální gramotnosti a kritičtějšímu přístupu k informacím získaným z internetu. V případech Patrika Tušla a Zdeňka Čermáka došlo k nepodmíněným trestům odnětí svobody, což má za důsledek to, že nepokračují v šíření dezinformací k dalším tématům, jak to činí Jana Peterková, která prozatím obdržela pouze podmíněný trest odnětí svobody.

4.4. Návrhy opatření

Právní opatření a zpřísnění legislativy:

Zpřísnění trestů za šíření dezinformací a rozšíření definice dezinformací. Legislativa může zahrnout širší definici dezinformací, aby pokrývala různé formy, včetně těch, které mohou vést k ohrožení veřejného zdraví, bezpečnosti, nebo podněcovat k nenávisti či násilí. To umožní účinnější postihování. Zvýšení maximálních trestů pro ty, kdo jsou shledáni vinnými ze šíření dezinformací, může působit jako odrazující prostředek. To zahrnuje jak fyzické osoby, tak provozovatele platforem, kteří nedokážou adekvátně reagovat na šíření dezinformací.

Legislativní úpravy financování dezinformační činnosti. Monitorování finančních toků. Zákony mohou požadovat lepší sledování a transparentnost finančních toků spojených s dezinformačními aktivitami, včetně pravidel pro reklamu a sponzoring.

Možnost pro státní orgány nebo finanční instituce zablokovat účty používané k financování dezinformačních aktivit, zejména pokud tyto aktivity představují hrozbu pro veřejné zdraví nebo bezpečnost.

Mechanismy pro rychlejší identifikaci a reakci. Spolupráce s online platformami. Legislativa může vyžadovat, aby online platformy a sociální sítě spolupracovaly se státními orgány na identifikaci a odstraňování dezinformací. To může zahrnovat vytvoření rychlých komunikačních kanálů pro nahlášení dezinformačních kampaní.

Transparentnost a zodpovědnost. Zákony mohou požadovat, aby platformy byly transparentnější ohledně svých algoritmů a procesů pro řízení obsahu a byly zodpovědné za jejich nedostatečnou akci v případě šíření dezinformací.

Tato právní opatření a legislativní změny vyžadují pečlivé vyvážení mezi ochranou svobody projevu a nutností chránit veřejnost před škodlivými dezinformacemi. Je důležité, aby jakékoli zpřísnění legislativy bylo prováděno transparentně,

s dostatečným veřejným diskurzem a s respektem k základním právům a svobodám.

Preventivní opatření:

Zvýšení povědomí veřejnosti. Veřejné informační kampaně mohou pomoci lidem pochopit, co dezinformace jsou, jak se šíří a jaký mají dopad na společnost. Tyto kampaně by měly být cílené a přizpůsobené různým demografickým skupinám, aby byly co nejefektivnější.

Podpora faktického ověřování a nezávislých médií. Posílení kapacity a dostupnosti organizací zabývajících se ověřováním faktů, aby mohly efektivněji identifikovat a korigovat dezinformace. To zahrnuje i financování těchto služeb a zvyšování jejich viditelnosti mezi veřejností.

Podpora nezávislých médií. Nezávislá média hrají klíčovou roli v poskytování ověřených informací a v kritické analýze dezinformačních kampaní. Jejich podpora, jak finanční, tak i formou školení, je nezbytná pro zdravé informační prostředí.

Mezisektorová spolupráce. Efektivní boj proti dezinformacím vyžaduje spolupráci mezi vládními institucemi, akademickou sférou, neziskovými organizacemi a soukromým sektorem. Společné projekty a výměna informací mohou pomoci identifikovat a rychle reagovat na dezinformační kampaně.

Mezinárodní spolupráce. Dezinformace často překračují státní hranice, což znamená, že mezinárodní spolupráce je klíčová pro jejich identifikaci a eliminaci. Výměna osvědčených postupů a koordinace akcí na mezinárodní úrovni může posílit globální reakci na dezinformace. Podpora mezinárodních iniciativ a projektů zaměřených na boj proti mezinárodnímu šíření dezinformací, zejména v kontextu ruské propagandy.

Šíření dezinformací dezinformátory je vážnou hrozbou pro demokracii a společenskou soudržnost. Podpora ověřování faktů, podpora nezávislých médií a rozvoje spolupráce na všech úrovních může vytvořit odolnější společnost

schopnou čelit této výzvě. Je důležité, aby byly tyto strategie implementovány koordinovaně a s dlouhodobou vizí.

Vzdělávací opatření:

Zahrnutí mediální výchovy do školních osnov. Vypracování a implementace učebních plánů, které zahrnují mediální výchovu jako integrální součást vzdělávání na všech úrovních, a to od základního po střední a vysoké školství. Poskytování speciálních školení a materiálů pro učitele, aby byli lépe vybaveni k vedení diskusí o mediální gramotnosti a dezinformacích ve třídách. Vzdělávací programy pro veřejnost.

Organizace workshopů, online kurzů a veřejných přednášek zaměřených na zlepšení digitální gramotnosti široké veřejnosti, včetně seniorů a dalších zranitelných skupin.

Podpora výzkumu a studií. Vlády a neziskové organizace mohou nabízet granty pro akademický výzkum zaměřený na dezinformace, včetně studií o efektivitě různých protiopatření.

Vzdělávací opatření v oblasti mediální gramotnosti a kritického myšlení jsou základními pilíři pro budování společnosti odolné vůči dezinformacím. Investice do vzdělávání a podpora inovativních přístupů k výuce mediální gramotnosti mohou v dlouhodobém horizontu výrazně přispět k ochraně demokracie a veřejného diskurzu před škodlivým vlivem dezinformací.

Klíčem k úspěchu v boji proti dezinformacím je komplexní přístup, který kombinuje právní, preventivní a vzdělávací opatření a zahrnuje širokou spolupráci mezi různými sektory společnosti. Je důležité rozpoznávat a reagovat na dezinformace rychle a efektivně, přičemž je nutné respektovat svobodu projevu a zabránit cenzuře.

Závěr

V rámci této bakalářské práce bylo dosaženo stanovených cílů týkajících se eskalace a potenciálu nenávistných projevů v kyberprostoru, a to konkrétně prostřednictvím detailní analýzy a syntézy případů dezinformátorů Patrika Tušla, Zdeňka Čermáka a Jany Peterkové. Tyto případy ukázaly, jak jejich aktivity přispívají k šíření dezinformací a nenávistných projevů, což má negativní dopad na společnost a veřejné mínění. Klíčovými aspekty jejich potenciálního vlivu je polarizace společnosti. Nenávistné projevy a dezinformace mohou prohlubovat společenské rozdíly a polarizovat společnost. To, že se lidé stávají více zarytými ve svých přesvědčeních, může vést k menší ochotě naslouchat opačným názorům a kompromisům.

Byly zkoumány motivace, metody šíření a dopady jejich činnosti na veřejnost. Práce také identifikovala klíčové faktory vedoucí k radikalizaci názorů a možné násilné akce vyplývající z nenávistných projevů v kyberprostoru.

Na základě zjištěných dat práce navrhuje několik opatření ke zmírnění negativních dopadů dezinformací a nenávistných projevů. Tyto návrhy zahrnují zpřísnění legislativy týkající se šíření dezinformací, včetně rozšíření definice dezinformací a zvýšení maximálních trestů pro pachatele. Dále práce doporučuje zlepšení monitorování financování dezinformačních aktivit a zvýšení transparentnosti online platforem. Klíčovým prvkem je také podpora veřejných informačních kampaní, posílení faktického ověřování a podpora nezávislých médií. Důležitou roli hrají také vzdělávací programy zaměřené na zlepšení mediální gramotnosti a kritického myšlení veřejnosti.

Tato opatření reflektují potřebu komplexního přístupu, který spojuje právní, preventivní a vzdělávací strategie a podporuje spolupráci mezi různými sektory společnosti. Je důležité, aby se na boji proti dezinformacím a nenávistným projevům podílela nejen vláda a regulační orgány, ale také vzdělávací instituce, média a samotná veřejnost.

Závěrem, práce potvrzuje, že šíření nenávistných projevů a dezinformací v kyberprostoru má výrazný potenciál negativně ovlivnit společenskou soudržnost a demokratické hodnoty. Identifikace, demystifikace a efektivní řešení těchto projevů jsou nezbytné pro udržení zdravé společenské atmosféry a ochranu demokratického procesu. Výsledky této práce a navrhovaná opatření představují důležitý krok k dosažení těchto cílů.

Seznam použité literatury

Monografie:

ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7.

GIBSON, William. *Jak vypálit Chrome*. Přeložil Josef Rauvolf. In: Mistrovská díla SF. Plzeň: Laser, 2008. ISBN 978-80-7193-262-8.

GŘIVNA, Tomáš; SCHEINOST, Miroslav a ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. 4. aktualiz. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-74-78-614-3.

HERCZEG, Jiří. *Trestné činy z nenávisti*. Vydání první Praha: Marie Novotná, 2008. ISBN 978-80-7357-311-9.

KALIBOVÁ, Klára (ed.). *Násilí z nenávisti, rasismus a média: jak nepsat černobíle o barevném světě*. Praha: In IUSTITIA, 2011. ISBN 978-80-260-0097-6.

KALIBOVÁ, Klára; PAWLIK, Katarzyna a BIHÁRIOVÁ, Irena. *Tváří v tvář předsudečnému násilí: příručka pro sociální pracovníky a pracovnice*. Praha: In Iustitia, 2016. ISBN 978-80-88172-07-9.

KOHOUT, Roman, & KARCHŇÁK, Radek. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 978-80-260-9543-9.

KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. CZ.NIC. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. ISBN 978-80-88168-15-7.

PATCHIN, Justin, & HINDUJA, Sameer. *Preventing Cyberbullying and Sexting One Classroom at a Time*. New York: Routledge 2012. ISBN 978-14-129-9783-6.

ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém: Cyberbullying as a social problem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3.

WILLARD, Nancy. *Cyberbullying and cyberthreats: Responding to the Challenge of Online Social Aggression, Threats, and Distress*. American Psychological Association. Washington DC, 2007. ISBN 978-08-782-2537-8.

ZATLOUKAL, Tomáš. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/2019*. Praha: Česká školní inspekce. 2019. ISBN 978-80-88087-23-6.

Webové zdroje:

BAUDYŠOVÁ, Jana. ROMEA.CZ. *Žít nenáviděn: Publikace přibližuje každodenní život s rasismem a projevy nenávisti v pěti evropských zemích včetně Česka.* Online. Dostupné z: <https://romea.cz/cz/domaci/zit-nenaviden-publikace-priblizuje-kazdodenni-zivot-s-rasismem-a-projevy-nenavisti-v-peti-evropskych-zemich-vcetne-ceska> [cit. 2024-02-05].

BURDOVÁ, Karolína. IROZHLAS.CZ. *Nenávistné projevy namířené proti Rusům jsou častější. Většinu případů ale oběti nenahlásí, bojí se.* Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rusko-ukrajina-cesko-diskriminace_2203171406_ind [cit. 2024-02-05].

CIBULKA, Jan. IROZHLAS.CZ. *Blokace dezinformačních webů pokračuje, zákon stále chybí. Provozovatelé hrozí žalobou.* Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/zaloba-dezinformace-weby-blokace_2204280620_cib [cit. 2024-02-08].

ČESKÁ REPUBLIKA. Z.č.2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod* In: *Zákony pro lidi.* Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2/zneni-20211001#cl17-4> [cit. 2024-02-09].

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti).* § 2 písm. a). In: *Zákony pro lidi.* Online. 2014. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-181>. [cit. 2023-10-20].

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.* In: *Zákony pro lidi.* Online. 2009. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=nebezpečnévyhrožování> [cit. 2023-11-15].

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.* In: *Zákony pro lidi.* Online. 2009. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40?text=nebezpečnévyhrožování>. [cit. 2023-11-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *168 hodin: Dezinformátorům chodí na účty i stovky tisíc korun měsíčně. Přístup bank je různý.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/168-hodin-dezinformatorum-chodi-na-ucty-i-stovky-tisic-korun-mesicne-pristup-bank-je-ruzny-20136> [cit. 2024-02-10].

ČESKÁ TELEVIZE. *168 hodin: Pražský soud poslal do vazby dva muže spojované s dezinformační scénou.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/prazsky-soud-poslal-do-vazby-dva-muze-spojovane-s-dezinformacni-scenou-17289> [cit. 2024-02-11].

ČESKÁ TELEVIZE. *Čermák si za výzvy k násilí vůči politikům odpyká pět a půl roku vězení, potvrdil soud.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/cermak-si-za-vyzvy-k-nasili-vuci-politikum-odpyka-pet-a-pul-roku-vezeni-potvrdil-soud-4348> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Dezinformační kampaně kolem očkování jsou útokem na demokracii, řekl Válek.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/dezinformacni-kampane-kolem-ockovani-jsou-utokem-na-demokracii-rekl-valek-13504> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *Hledaný dezinformátor Čermák se obrátil na Nejvyšší soud.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/hledany-dezinformator-cermak-se-obratil-na-nejvyssi-soud-1396> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Jana Peterková musí zaplatit čtvrt milionu korun za lži o úmrtí seniorů.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/jana-peterkova-musi-zaplatit-ctvrt-milionu-korun-za-lzi-o-umrti-senioru-11618> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *K soudu s Tušlem přišly desítky jeho příznivců, jednoho policie zadržela.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/k-soudu-s-tuslem-prisly-desitky-jeho-priznivcu-jednoho-policie-zadrzela-5821> [cit. 2024-02-14].

ČESKÁ TELEVIZE. *Muži údajně hrubě uráželi šéfa lékařské komory Kubka, policie je obvinila z výtržnictví.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/muzi-udajne-hrube-urazeli-sefa-lekarske-komory-kubka-policie-je-obvinila-z-vytrznictvi-23612> [cit. 2024-02-09].

ČESKÁ TELEVIZE. *Na Čermáka, který nenastoupil do vězení, vydal soud mezinárodní zatykač.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/na-cermaka-ktery-nenastoupil-do-vezeni-vydal-soud-mezinarodni-zatykac-2122> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Nejvyšší soud potvrdil verdikt nad Tušlem a Čermákem v kauze nenávislných výroků o Ukrajincích.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nejvyssi-soud-potvrdil-verdikt-nad-tuslem-a-cermakem-v-kauze-nenavistnych-vyroku-o-ukrajincich-3460> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Nespokojení lidé mohou ohrozit demokratické základy státu, varovalo vnitro.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/nespokojeni-lide-mohou-ohrozit-democraticke-zaklady-statu-varovalo-vnitro-10174> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *Peterková neuspěla s návrhem na zrušení rozsudku. Příklad šíření dezinformací o úmrtích seniorů po očkování jde k odvolacímu soudu.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/peterkova-neuspela-s-navrhem-na-zruseni-rozsudku-pripad-sireni-dezinformaci-o-umrtich-senioru-po-ock-22411> [cit. 2024-02-10].

ČESKÁ TELEVIZE. *Peterková se brání trestu za šíření dezinformací o seniorech umírajících po očkování.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/peterkova-se-brani-proti-trestu-za-sireni-dezinformaci-o-seniorech-umirajicich-po-ockovani-23495> [cit. 2024-02-10].

ČESKÁ TELEVIZE. *Policie obvinila muže z pronásledování lékaře, žena čelí obvinění z šíření poplašné zprávy o úmrtí po očkování.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-obvinila-muze-z-pronasledovani-lekare-zena-celi-obvineni-z-sireni-poplasne-zpravy-o-umrti-po-24453> [cit. 2024-02-10].

ČESKÁ TELEVIZE. *Policie obvinila osm lidí v souvislosti s incidentem u pražského soudu, kde dav vylomil dveře. Je mezi nimi i Zítka.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-obvinila-osm-lidi-v-souvislosti-s-incidentem-u-prazskeho-soudu-kde-dav-vylomil-dvere-je-mezi-413> [cit. 2024-02-13].

ČESKÁ TELEVIZE. *Policie pátrá po Tomáši Čermákovi, podle mluvčí nenastoupil do výkonu trestu.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-patra-po-tomasi-cermakovi-podle-mluvci-nenastoupil-do-vykonu-trestu-2857> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Policie se zabývá provokativním videem dezinformátora Čermáka.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-se-zabyva-provokativnim-videem-dezinformatora-cermaka-344007> [cit. 2024-02-16].

ČESKÁ TELEVIZE. *Policie stíhá Peterkovou kvůli výrokům o mobilizaci po inauguraci prezidenta Pavla.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/policie-stiha-peterkovou-kvuli-vyrokum-o-mobilizaci-po-inauguraci-prezidenta-pavla-148> [cit. 2024-02-16].

ČESKÁ TELEVIZE. *Polská policie zadržela Tomáše Čermáka.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/polska-police-zadrzela-tomase-cermaka-343124> [cit. 2024-02-16].

ČESKÁ TELEVIZE. *Příznivci Peterkové vylomili dveře do soudní síně, policie dva lidi zadržela.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/priznivci-peterkove-vylomili-dvere-do-soudni-sine-police-dva-lidi-zadrzela-6346> [cit. 2024-02-13].

ČESKÁ TELEVIZE. *Skupina pronásleduje a uráží známé vědce a lékaře. Její členové čelí exekucím, od fanoušků žádají peníze.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/skupina-pronasleduje-a-urazi-zname-vedce-a-lekare-jeji-clenove-celi-exekucim-od-fanousku-zadaji-peni-25416> [cit. 2024-02-09].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soud navýšil Tušlovi trest za pronásledování Kubka a výtržnictví.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-navysil-tuslovi-trest-za-pronasledovani-kubka-a-vytrznictvi-3414> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soud potvrdil patnáct měsíců vězení pro Tušla. Vydíral názorovou odpůrkyni a vyhrožoval strážníkovi.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-potvrdil-patnact-mesicu-vezeni-pro-tusla-vydiral-nazorovou-odpurkyni-a-vyhrozoval-straznikovi-8888> [cit. 2024-02-13].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soud potvrdil Tušlovi devatenáct měsíců vězení za pronásledování Kubka a další trestné činy.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-potvrdil-tuslovi-devatenact-mesicu-za-pronasledovani-kubka-a-dalsi-trestne-ciny-345965> [cit. 2024-02-16].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soud potvrdil Tušlovi vězení za nenávistné výroky o Ukrajincích.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-potvrdil-tuslovi-vezeni-za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-12421> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soud uložil Peterkové za šíření poplašné zprávy dvouletou podmínku.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-ulozil-peterkove-za-sireni-poplasne-zpravy-dvouletou-podminku-9830> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soud zamítl návrh na obnovu řízení v případě dezinformátora Čermáka.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-zamitl-navrh-na-obnovu-rizeni-v-pripadu-dezinformatora-cermaka-760> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soud zamítl žádost Tušla o podmíněné propuštění, nezaznamenal polepšení.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soud-zamitl-zadost-tusla-o-podminene-propusteni-nezaznamenal-polepseni-4512> [cit. 2024-02-14].

ČESKÁ TELEVIZE. *Soudy zatím potrestaly devět lidí za schvalování ruské agrese, jeden člověk šel do vězení. Policie stíhá desítky dalších.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/soudy-zatim-potrestaly-devet-lidi-za-schvalovani-ruske-agrese-jeden-clovek-sel-do-vezeni-policie-sti-8816> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *Státní zástupce obžaloval Tomáše Čermáka kvůli výzvě k útoku na politiku.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/statni-zastupce-obzaloval-tomase-cermaka-kvuli-vyzve-k-utoku-na-politiku-11432> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *Tomáš Čermák dostal u soudu v Plzni za podporu terorismu pět a půl roku vězení.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/tomas-cermak-dostal-u-soudu-v-plzni-za-podporu-terorismu-pet-a-pul-roku-vezeni-8157> [cit. 2024-02-14].

ČESKÁ TELEVIZE. *Tušl s Čermákem se kvůli trestům za nenávistné výroky o Ukrajincích obrátili na Nejvyšší soud.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/tusl-s-cermakem-se-kvuli-trestum-za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-obratili-na-nejvyssi-soud-5488> [cit. 2024-02-14].

ČESKÁ TELEVIZE. *Tušl s Čermákem se odvolali proti trestům za nenávistné výroky o Ukrajincích.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/tusl-s-cermakem-se-odvolali-proti-trestum-za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-13668> [cit. 2024-02-12].

ČESKÁ TELEVIZE. *Vinohradská nemocnice podala trestní oznámení na Peterkovou. Žena tvrdila, že se ji pokusili otrávit.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/vinohradska-nemocnice-podala-trestni-oznameni-na-peterkovou-zena-tvrdila-ze-se-ji-pokusili-otravit-4421> [cit. 2024-02-15].

ČESKÁ TELEVIZE. *Výrok Peterkové o otravě ve vinohradské nemocnici byl nelogický a zmatený, napsal žalobce a případ odložil.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/vyrok-peterkove-o-otrave-ve-vinohradske-nemocnici-byl-nelogicky-a-zmateny-napsal-zalobce-a-pripad-od-343069> [cit. 2024-02-16].

ČESKÁ TELEVIZE. *Za nenávistné výroky o Ukrajincích uložil soud Tušlovi a Čermákovi nepravomocně vězení šest a deset měsíců.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/za-nenavistne-vyroky-o-ukrajincich-ulozil-soud-tuslovi-a-cermakovi-nepravomocne-vezeni-sest-a-deset-14216> [cit. 2024-02-11].

ČESKÁ TELEVIZE. *Zásah policie byl profesionální, řekl Blažek k zákroku kvůli chování davu u soudu s Peterkovou.* Online. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/zasah-policie-byl-profesionalni-rekl-blazek-k-zakroku-kvuli-chovani-davu-u-soudu-s-peterkovou-5750> [cit. 2024-02-13].

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi osobami – 2021.* Online. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142872020/062004210701.pdf/eb7568c6-2bfe-4354-86a1-054335c28f70?version=1.1> [cit. 2023-11-15].

DEAN, Brian. BACKLINKO.COM *Key Facebook Statistics*. Online. Dostupné z: <https://backlinko.com/facebook-users> [cit. 2024-01-31].

DOSTÁL, Jakub. DENIK.CZ. *K Ukrajině dali fotku z Mikulčic po tornádu. Chybu České televize lidé kritizují*. Online. Dostupné z: <https://www.denik.cz/regiony/k-ukrajine-dali-fotku-z-mikulcic-po-tornadu-chybu-ceske-televize-lide-kritizuji.html> [cit. 2024-02-05].

GRUNTOVÁ, Kateřina. IROZHLAS.CZ. *Digitální fronta války: hackeři si vybrali stranu a zločiny dokumentuje každý, kdo má smartphone*. Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/valka-na-ukrajine-kyberprostor-kyberutok-hacker-socialni-site_2301220700_gut [cit. 2024-02-05].

INTERNETEM BEZPEČNĚ. *Sociální síť*. Online. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/socialni-media/socialni-site/> [cit. 2023-11-15].

JIRÁSEK, Petr; NOVÁK, Luděk; POŽÁR, Josef. *Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti. Třetí aktualizované vydání*. Online. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, Česká pobočka AFCEA, 2015. Dostupné z: <https://www.nukib.cz/cs/kyberneticka-bezpecnost/regulace-a-kontrola/podperne-materialy/>. [cit. 2023-10-20].

JURKOVÁ, Kristýna. *Metodika k prevenci a řešení kyberšikany*. Online. Pedagogicko-psychologická poradna Brno. Brno: Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti Brno. 2010. Dostupné z: <https://www.sosbites.cz/images/stories/Dokumenty/Kyber%C5%A1ikana.pdf> [cit. 2023-11-15].

KOŽÍŠEK, Martin; KOPECKÝ, Kamil. *Výzkum rizikového chování českých dětí v prostředí internetu*. Online. Praha. 2013. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/45-nebezpeci-internetove-komunikace-4-souhrn-e-bezpeci-seznam/file> [cit. 2023-11-15].

KUBÍČEK, Rostislav; TRČOVÁ, Radana. OBČAN V ODPORU.CZ. *Prohlášení hnutí OBČAN V ODPORU.cz*. Online. Dostupné z: <https://www.obcanvodporu.cz/> [cit. 2024-02-07].

KUŘÍK, Bob; CHARVÁT, Jan; HEŘMANOVÁ, Marie. SDD-GAME.EU. *Žít nenáviděn: intervence, zvládání a odpovědi na každodenní formy rasismu*. Online. Univerzita Karlova. Praha. Dostupné z: https://sdd-game.eu/wp-content/uploads/2021/12/SDD_Compedium_CZ.pdf [cit. 2024-02-06].

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příloha č. 1 k č. j. PPR-1148-8/ČJ-2020-990392: Trestné činy*. Online. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/priloha-1-k-cj-ppr-1148-8-cj-2020-990392-pdf> [cit. 2024-11-15].

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Informace ke Covidu-19*. Online. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/category/covid-19/>. [cit. 2024-02-03].

NEŠPOR, Zdeněk. SOCIOLOGICKÁ ENCYKLOPEDIÉ: *Násilí*. Online. Aktual. 21. září 2020. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/N%C3%A1sil%C3%AD> [cit. 2023-10-20].

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ. *Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace*. Online. Dostupné z: <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/08/umluva-ras.diskriminace.pdf> [cit. 2023-11-15].

PANSEIH, Gharib. PROFILETREE.COM 2023 *Global Media Consumption Statistics and Forecasts* Online. Dostupné z: <https://profiletree.com/global-media-consumption-statistics/> [cit. 2023-11-17].

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY: *PREVENCE – Kybersíkana*. Online. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-kybersikana.aspx> [cit. 2023-09-20].

RŮŽIČKA, Adam. ECHO24.CZ. *Zákon proti dezinformacím. Nebude-li vláda schopna vysvětlit problematiku části, měla by jej zahodit*. Online. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HyeHJ/zpravy-uhel-pohledu-adam-ruzicka-zakon-o-dezinformacich> [cit. 2024-02-07].

SHAW, Sharline. LEELINESOURCING. *Statistiky Facebooku: Co potřebujete vědět v roce 2024*. Online. Dostupné z: <https://leelinesourcing.com/cs/facebook-statistics/> [cit. 2024-01-31].

SKALICKÝ, Matěj. IROZHLAS.CZ. *Není to už trestné? Nenávistné komentáře na internetu řeší policejní analytici, objasňuje reportérka*. Online. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-alena-hessova-nenavistne-komentare-internet-policie_2203300600_cen [cit. 2024-02-05].

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Covid 19*. Online. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/scripts/modules/fs/default.php?locale=CZ&sort=rank&site=www.vlada.cz%3Bicv.vlada.cz%3Bvlada.gov.cz&searchtext=covid+19> [cit. 2024-02-03].

Seznam zkratek

- CCCP: Soyuz Sovetskikh Sotsialisticheskikh Respublik – Svaz sovětských socialistických republik
- ČR: Česká republika
- ČVUT: České vysoké učení technické
- EU: Evropská unie
- ICT: informační a komunikační technologie
- KDU-ČSL: Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
- NATO: North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
- ODS: Občanská demokratická strana
- OSN: Organizace spojených národů
- PCR: polymerase chain reaction (polymerázová řetězová reakce)
- PR agentura – agentura zajišťující vztah mezi organizací (firmou, neziskovou organizací, veřejnou institucí..) a veřejností
- PR: Public Relations – vztahy s veřejností
- STAN: Starostové a nezávislí
- USA: United States of America (Spojené státy americké)